

het land van aalst

tijdschrift van de
geschied- en
heemkundige vereniging
het land van aalst

jaargang XXV - 1973 — nummer 4

AANDACHT!

Wegens omstandigheden, onafhankelijk van onze wil, hebben enkele leden het dubbelnummer 2 en 3 niet ontvangen. Aan de meeste werd het nummer reeds toegestuurd.

Indien andere leden eveneens hun vorig nummer niet ontvingen, gelieven zij dit zo vlug mogelijk mede te delen aan één der bestuursleden die het nodige zal doen om het nummer toe te sturen.

In memoriam Marcel CORNELIS

27 JULI 1916 — 10 MEI 1973.

Hij was bestuurslid van de heemkundige kring «Het Land van Aalst», en sedert 1960 belast met de ruildienst van ons tijdschrift.

Een paar dagen vóór onze bestuursvergadering van 6 mei ontvingen wij een telefoontje van de heer Cornelis; hij zou niet kunnen aanwezig zijn wegens een tijdelijke ongesteldheid. «Och, niets ernstigs» voegde hij er optimistisch aan toe. Het verslag werd hem opgestuurd... maar kwam te laat !

Hij werd geboren te Ninove, in het «grensgebied» dat kerkelijk behoort tot Iddergem maar burgerlijk tot Ninove. Denderleeuw echter zou zijn «heem» worden, de plaats waaraan hij met hart en geest verbonden is gebleven.

«Het Land van Aalst» was zijn zorgenkind, steeds zocht hij naar middelen om ons tijdschrift in bredere kringen te doen kennen. Op onze bestuursvergaderingen kon hij nooit «neen» zeggen, wat anderen afwimpelden aanvaardde hij welgemoed. Beschikte niemand over de nodige plaats om het steeds stijgend aantal ruilnummers op te bergen, hij «maakte» plaats in zijn woning; deze weinig spectaculaire ruildienst nam hij met toewijding waar gedurende dertien jaar !

Voorgesteld werd een overzicht te brengen van de behandelde onderwerpen die in de loop van een kwart eeuw in ons tijdschrift waren opgenomen, samen met een alfabetisch opgesteld register van auteurs- en plaatsnamen : drie maand later had hij reeds alles op steekkaarten gebracht wat tot op heden verschenen was !

Wij hebben hem bewonderd om zijn monnikengeduld bij het opmaken van de buitenpoortersboeken van Geraardsbergen : ruim 25.000 familienamen en een groot aantal plaatsnamen heeft hij onteijferd en gerangschikt. Dit magistrale werk verdiende een officiële bekroning... Wellicht wordt het een posthume hulde.

Op maandag, 14 mei, stond een ingetogen schaar vrienden en bekenden bij de grafkuil. Daar bleke hoe hij zich ook voor de dorpsgemeenschap ten volle heeft ingezet ! Wij vernamen dit uit de diep doorvoelde lijk- en lofreden, uitgesproken door de Burgemeester van Denderleeuw en door de Voorzitter van de plaatselijke feestraad.

Ook wij, heemkundigen, zullen hem steeds blijven gedenken als de man die slechts één betrachting kende : steeds en altijd «DIENEN».

Aan U, geachte Mevrouw Cornelis en Zoon Johan, biedt het bestuur van «Het Land van Aalst» zijn oprechte gevoelens aan van innig medeleven en blijvende erkentelijkheid.

De Heer verlene U sterkte en troost : edele mensen leven voort in de herinnering !

F. Courteaux.

INLEIDING

I. GEOGRAFISCHE SCHETS

DE GEMEENTE

Het dorp behoort tot de provincie Oost-Vlaanderen, het bestuurlijk arrondissement Aalst en het rechterlijk arrondissement Oudenaarde, het vredegerechtskanton Ninove.

De oppervlakte bedraagt 355 ha.

Pollare ligt op 3,50 km. van Ninove en 16 km. van Aalst. Het wordt begrensd door de Dender, die de scheiding vormt tussen Pollare en Appelterre-Eichem, verder door Ninove, Meerbeke en Denderwindeke.

DE BODEM

is oneffen en het dorp is met heuvelruggetjes verdeeld. Het gebied nabij de Dender ligt slechts 13 m. boven de zeespiegel, de kerkdorpel ligt op 32,37 m. en het hoogste punt, nl. op het Molenveld, meet 67 m. De samenstelling van de grond is klei en zand, terwijl vooral in de omgeving van de Dender de bodem moerassig is.

DE WATEREN

De voornaamste waterloop is de *Dender*. In de loop der eeuwen werden hieraan verschillende verbeteringswerken uitgevoerd om de overstromingen te voorkomen en de bevaarbaarheid te bevorderen, o.m. in 1285, 1353/67, 1640 en 1863/67. Gedurende deze laatste periode werd de Dender gekanaliseerd en ook te Pollare werden een paar krommingen weggenomen.

Buiten de Dender zijn er 3 waterlopen, nl. de *IJzermanbeek*, de *Moosbroek-* of *Moensbroekbeek* en de *Reite*.

DE BOSSEN EN MOERASSEN

Langs de Dender komen zowel de moerassen... als de vruchtbare weiden voor. Aan de moerassigen toestand herinneren nog: *Bannelingbroek*, *Kwaadbroek*, *Moorsbroek*, *Pollarebroek*. Misschien ook *Palloken*.

Voor de vroegere bebossing getuigen nog enkele toponiemen, nl. *ten Bos*, *Eikenbos*, *Haselarenbos*, *'s Herenbos*, *Kerkbos*, *Oude Vijverbos*, *Polderbos*, *Pollarebos*, *Roe*, *Rottenbos*, *Vissenbos*.

DE WEIDEN EN MAAIMEERSEN

De *Pollaremeersen* behoren tot de belangrijkste en de oudste. Verder de *Chartreusen meers*, *Lange meers*, *Molenmeers*, *Perre-meers*, *Steenbeekmeers*, *Steenbergmeers*, *Strijmeers*, *Veldmeers*, *Vijvermeers*, *Wisselmeers*, *Zurenmeers*.

DE ZAAIGRONDEN

Verschillende plaatsnamen wijzen op het tot kultuurbrengen van gronden. Dit geschiedde veelal naar gelang de noodwendigheden.

De *kouternamen* behoren tot de oudste benaming van tot kultuur gebrachte gronden. Men treft er ook een aan te Pollare, nl. *de Nederkouter*.

Tot een veel latere ontginningsperiode behoren de *veldnamen*. Zij komen hier voor o.m. in *Boterveldeken*, *Hoenderskotveld*, *Merrelputveld*, *Molenveld*, *Schalkemveld*, *Stebbingenveldeken*, *Walborreveld*.

Tot de laatste periode behoren de *landnamen* : *Heiland*, *Rijland*.

DE WIJKEN

Als oudste wijkbenamingen komen voor : *Bosstraat*, *Nekkersput*, *Roe* en *Steenberg*.

DE BEVOLKING

In 1576 waren hier 150 kommunikanten of paashouders, wat een bevolking betekent van ongeveer 225 zielen. Ten gevolge van de pestepidemie omstreeks 1580 telde men in 1592 nog slechts 40 kommunikanten of ongeveer 60 inwoners, daarna groeide de bevolking opnieuw geleidelijk aan, om in 1801 568 inwoners te tellen, in 1962 vermeerderd tot 923, in 1971 tot 1020.

DE VERKEERSWEGEN

Er bestaan binnen de grenzen van het dorp geen belangrijke wegen, slechts interkommunale, vooral in de richting van Ninove en Grimmingen.

De eerste kasseiwegen werden gelegd in 1860.

Na een onderbreking van een paar eeuwen kwam, ter verbinding met Appelterre, in 1911 opnieuw een voetgangersbrug over de Dender tot stand.

DE WONINGEN

De oudere woningen zijn grotendeels verdwenen of verbouwd. Nog een paar pachthoven in vierkant gebouwd (nl. in de omgeving van het Molenveld) bleven bewaard, terwijl het langgeveltype (woning, schuur en stalling onder één dak) nog in verbouwing voorkomt, als een herinnering aan kleinere landbouwbedrijven.

In 1856 telde het dorp 147 woningen, in 1947 vermeerderd tot 208.

DE EKONOMISCHE TOESTAND

Zoals de meeste onzer Vlaamse dorpen, bezat Pollare tot op het einde van de 19e eeuw een bijna uitsluitende landbouwersbevolking, die in de loop van de eerste helft van de 20e eeuw gelei-

delijk overschakelde naar het salariaat. Ter plaatse zijn er geen nijverheidsinstellingen, zodat verplaatsing wordt vereist, vooral naar Ninove en Brussel.

DE LANDBOUW

Het landbouwbedrijf was hier (en nog) gemengd: veekweek en landbouwteelt. Onder deze laatste zal de tabak, sinds de 18e eeuw, vooral een niet geringe plaats innemen. Is de «Appelterse tabak» niet wijd en zijd gekend?... en ook te Pollare groeit «Appelterse»!

II. GESCHIEDKUNDIGE SCHETS.

DE OORSPRONG VAN HET DORP

Zowel vondsten uit de voorhistorische tijd als uit de Romeinse periode, roepen voor Pollare een oud verleden op. Dit dankt het hoofdzakelijk aan zijn ligging langs de Dender.

DE LEENROERIGE INRICHTING

Pollare was een serveplaats in het Land van Aalst en gedurende de 12e en 13e eeuw in het bezit van de Brabantse familie van der Aa; gedurende de 15e eeuw behoorde het dorp aan de Gentse familie de Vos; om rond het einde van dezelfde eeuw deel uit te maken van het Land van Wedergrate (= Pollare, Denderwindeke en Appelterre-Eichem), in het bezit van de familie de Goux.

Tot in het begin van de 15e eeuw was Pollare een vrij leen of *allodium*, met hoge, middelbare en lage justitie en bezat een schepensbank met 7 schepenen. Op 4 september 1409 werd de heerlijkheid Pollare afhankelijk verklaard van het leenhof van de Oudburg te Gent. In 1487 kwam Pollare (zonder eigen vierschaar) in het verbond van Wedergrate, afhankelijk van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, waartoe het zal behoren tot bij het einde van het Oude Regiem.

HET KASTEEL EN HOVEN

Vermeld in een oorkonde van 1267, stond het kasteel te Pollare midden de 15e eeuw, in de nabijheid van de Dender. Volgens Gailliard werd het *in de commotie van Brabant verbrandt*.

Er waren hier ook enkele grote hoven, die evenwel geen eigen benaming droegen.

HET KERKELIJK LEVEN

In sommige dekanale verslagen leest men dat de kerk van Pollare een afhankelijkheid of dochterkerk was van Meerbeke, zodat de stichting ervan niet tot de oudste periode voor onze gewesten zou opklommen. Ook de tiendindeling wijst op een latere stichting.

De parochie stond eertijds onder de juridiktie van de bisschop van Kamerijk, die vanaf de 13e eeuw hier bevoegd was en zijn rechtsmacht uitoefende langs het aartsdiakonaat Brussel en de landsdeken van Aalst. Wanneer in 1559 in onze gewesten nieuwe bisdommen werden ingesteld, behoorde Pollare, zoals trouwens het ganse Land van Aalst, tot het aartsbisdom Mechelen, achtereenvolgens dekenij Ninove (tot 1598), Geraardsbergen en sinds 1802, bij de oprichting van het bisdom Gent, opnieuw tot Ninove.

Het patronaat of begeavingsrecht van de pastoor behoorde aan de dorpsheer. Het was dus een lekenpatronaat dat tot met het Frans Republikeins Bewind is blijven bestaan.

Het *kerkgebouw*, in rode baksteen opgetrokken, dagtekent uit verschillende perioden, nl. het oudste gedeelte in gotische stijl uit de 14e eeuw, verder uit de 16e eeuw en ten slotte de zuiderzijbeuk, het koor en de sakristie, uit de 19e eeuw.

III. DE NAAM VAN DE GEMEENTE.

De oudst gekende vermelding van het dorp is van 1112 en bleef slechts bewaard in een kopie uit de 15e eeuw. Voor de oudste (tot 1225) schrijfwijzen werd gebruik gemaakt van het *Toponymisch Woordenboek van België*, van Dr. M. GYSSELING.

1112 kop. 15e e. *Posleér*, Sta. - Aalst. Eveneens Nijvel.

1126 *Pollar*, Ra. Gent, fonds abdij Ninove.

1154 *Pollar*, ib., fonds Sint-Baafs.

1176 *Pollar*, ib., fonds Ninove.

1181 *Polleirs*, ib., fonds Bisdom : Ghislenghein.

1217 *Pollar*, ib., fonds abdij Ninove.

1225 *Pollar*, ib., fonds abdij Ninove.

1237 *Pollar*, ib., fonds abdij Ninove.

1288 *Pollaer*, ib., fonds abdij Ninove.

1295 *Pollar*, ib., fonds abdij Ninove.

1439 *Pollaer*, ib., fonds abdij Ninove, nr. 26.

18e e. *Pollaerde*, passim.

Welk is nu de betekenis van deze dorpsnaam ?

FRANS DE POTTER en JAN BROECKAERT (*Geschiedenis van de Gemeenten der Prov. Oost-Vlaanderen - Pollare*) verklaarden de benaming als afgeleid «van den mansvoornaam Pol» + laar. Hierbij wordt o.m. verwezen naar Pollinkhove.

PROF. A. CARNOY (*Dictionnaire Etymologique*, II, blz. 464. Leuven, 1940) verwijst naar J. Mansion en besluit tot *onbebouwde grond op de hoogte*.

PROF. J. MANSION (*De Voornaamste bestanddelen der Vlaamsche Plaatsnamen*, blz. 129. 's Gravenhage, 1935) ver-

klaart Pollare door *Pol* «toppunt» + *laar* «plaats waar hout mag geraapt of gehakt worden».

DR. J. DE VRIES (*Etymologisch Woordenboek*, blz. 189. Aula-Boeken) meent dat Pollare «een samenstelling kan zijn van *pol* «hoogte» en *laar* «bosweide».

DR. M. GYSSELING (*Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland*, II, blz. 802) verklaart deze plaatsnaam door te verwijzen naar Poelare, waar evenwel geen verklaring voorkomt. Voor *Pola* komt elders de verklaring «poel» voor en voor *laar* «bosachtig moerassig terrein».

Om geen tautologie te moeten aanvaarden voor deze dorpsnaam is een aanvaardbare verklaring mogelijk, nl. «bosachtig moerassig terrein nabij een hoogte». Deze verklaring is topografisch verantwoord en kan voldoening schenken, al blijft het eerste lid (*Pol*) onzeker.

IV. BRONNEN

ONUITGEGEVEN BRONNEN

1. *Rijksarchief Gent* - a) fonds Wedergrate :
 - St.g. Staten van goed (nrs. 220-244).
 - Arek. Rekeningen van de Armendis (nrs. 167-176).
 - Lb.1674 Landboek van Pollare 1645, vernieuwd in 1674 (nr. 26).
 - K.1762 Caertboek van Pollaerde 1762, opgemaakt door A. Spanoghe (nr. 663).
 - Krek. Kerkrekeningen (nrs. 214-219).
 - Drek. Dorpsrekeningen (nrs. 96-118).
 - O. Perkamenten stukken 1468-1777 (nrs. 660-662).
 - W. Wegenschouw 1728-92 (nr. 13).
- b) fonds van S. Corneliusabdij te Ninove :
 - N. nr. 26, a° 1439.
2. *Stadsarchief - Gent*.
 - P. Penningkohieren van 1571, 1572, 1573.
3. *Gemeentearchief - Pollare*.
 - B. Atlas van de buurtwegen, 1843.
 - K. Kiezerslijst.
 - Kad.1835 Kadaster 1835.
 - Bev.1846 Bevolkingsregister 1846.
 - Versl. Verslagen van de gemeenteraadszittingen.
 - W.1888 Staat der onbevaarbare waterlopen, 1888.

4. Parochie-archief - Pollare.

- Ku. Curenrenteboecke, 1682.
Akt.1771 Akt van 1771.
M. Manuale Rⁱ Di Leverd 1734-1782.

Gebruikte afkortingen :

b. = bos	r. = roede
l. = land	fn. = familienaam
m. = meers	psn. = persoonsnaam
d. = dagwand	

WIJZE VAN BEWERKING

Bij de bewerking wordt eerst een *alfabetische* lijst aangelegd van de verschillende toponiemen. De citaten, in cursiefletters aangegeven, worden geput uit oudere en nieuwere bronnen.

Het *lemma* woord van de verschillende toponiemen staat in de moderne spelling. De letter en cijfer tussen haakjes (), na het lemma, verwijzen naar de vakken op een bijgevoegde *kaart*.

Alle toponiemen zijn voorzien van een volgnummer. Een proeve van verklaring en aantekeningen volgen op de geciteerde tekst. Tot slot volgt een overzicht van het materiaal.

Op een *toponymische kaart*, ingedeeld in vakken, worden de namen aangegeven, die het mogelijk was te lokaliseren. De vakken worden onderscheiden van links naar rechts door letters, en van boven naar onder door cijfers.

1. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw van Lourdes*, op de Plaatsberg (C 3)
Deze kapel-grot werd in 1938 bij de verbreding van de straat afgebroken.
2. *Kapel t.e. van de H. Barbara*, langs de Dorpsstraat (B 4)
Afgebroken.
3. *Kapel t.e. van de H. Rochus*, langs de Dorpsstraat (B 4)
Afgebroken.
4. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw*, langs de Dorpsstraat (vroeger Bosstraat) (B 5)
Eveneens afgebroken.
5. *Kapel t.e. van de H. Kristoffel*, langs de Schuitstraat (B 3)
Deze kapel werd in 1770 in hardsteen gebouwd.
6. *Kapel t.e. van de H. Donatus*, langs de Hoogstraat (D 3)
Voor enkele jaren werd het beeld naar de kerk overgebracht en een O.-L.-Vrouwbeeld in de plaats gesteld.

7. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw van Smarten*, langs de Roe (D 3)
Het gesmeed ijzeren hek draagt het jaartal 1851.
8. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw*, langs de Roe (E 3)
9. *Kapel t.e. van de H. iweïn*, op de Steenberg (C 4)
Voor enkele jaren werd het houten beeld gestolen.
10. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw*, op de Steenberg (C 5)
11. *Kapel t.e. van de H. Antonius*, op d'Eigen (C 5)
In de nabijheid staat een stenen kruis opgericht ter nagedachtenis van een landbouwer die hier 0.1850 verongelukte.
12. *Kapel t.e. van de H. Antonius*, abt, op het Molenveld (C 4)
Het houten beeld werd voor een twaalfstal jaren gestolen en door een ander van de H. Antonius van Uadua vervangen.
13. *Kapel t.e. van O.-L.-Vrouw van Lourdes*, in de Kerkstraat (B 4)
14. *Muurkapel t.e. van de H. Antonius*, in de Dorpstraat (B 5)
15. *Grote kapel t.e. van de Moeder Gods*, op de Molenberg (D 4)
Pastoor Claus liet die kapel bouwen in 1956 en ze werd voltooid in 1964.
16. *Kalvaar* aan het hof van André de Jonge, op de Steenberg (D 4)
17. *H. Hartbeeld*, langs de Pastorijweg (C 4)
Het werd hier opgericht tussen 1930 en 1935.
18. *H. Kristoffelbeeld*, op de Plaatsberg (C 3)
Dit beeld in witte steen liet pastoor Claus hier plaatsen in 1962.
19. *Kapel*, lang de Bosstraat (B 5)

Lijst der plaatsnamen

1. ABEELKENS (D,E 1) : meers *gen. de Abeelkens* op-den Pol-
laerde meersch, St.g. nr. 243, 1653.

Meers genoemd naar de beplanting, nl. «witte populier».

2. ACHTERWEG (D 3) : *Achterweg*, B. 1843, nr. 24.
Amer, zie Hammer.

3. ARMENMEERS (D 1) : *neven den armen meersch van pollaer*,
N. nr. 26, 1439, 126. Meers, eigendom van de Armendis.
Aselerenbos, zie Haselerenbos.

4. BANNELING (D 2) : *m.gen. den banuck*, P. 1571,21 v.; *bosch*
gen. den baninck, P. 1571, 12r.; *m. ter baninge(n)*, P. 1571,6v.;
m. ter baninghen, P. 1571,18v., 1572, 6v., 20v.; *weye gen. den*
banunck, P.1572 24v.; *te Banningen*, Arek.1597, 1673; *m. ghe-*
nompt den bannick, Lb.1674, 193; *m. ghen. den baninck, ter*
Baeninghen, M.1734; *ter Baeningen*, M.1782; *1. gen. den bae-*
ninck, St.g. nr. 236, 1788, 248v.

Vermoedelijk een eigendom van een banneling of rechtenloos
verklaarde Vgl. Lede, nr. 29.

5. BANNELINGBROEK (I. onb.) : *bosch gen. den baninghen*
broeck, P.1572, 13r.; *brouck gen. den baninck brouck*, St.g. nr.
243, 1653.

6. BEEK (E, F 4) : *de becke*, Lb.1674, 123, 269, 277, *passim*;
de beke, St.g. nr. 221, 1734, 186v., nr. 223, 1741, 157v. *enz.*; *de*
beke ofte waterloop van aenden hoogenmeersch leedende door
den rottenbosch... ende soo voort tot inden Dender, W. 1764.

Natuurlijke waterloop, in tegenstelling met gracht.

7. BEEKVELD (F 4) : *1. opt beeckvelt* P.1571, 7r.; *op beeckvelt*,
St.g. nr. 243, 1653; *1. op beekvelt*, Lb.1674, 269, 277, 291, 253;
1. op beeckvelt, Lb.1674, 272, 277; *1. op beeckvelt* inde raeven-
schote, Lb.1674, 316; *1. opt beekvelt*, St.g. nr. 221, 1734, 224v.

Bouwland in de nabijheid van een beek. Vgl. Lede nr. 38.

8. BEEKMAN (E 5) : *partije lant rondom in sijn haeghen ghe-*
nompt de beckman, west het heckelken gr. 3d. 54r., Lb.1674, 157;
opden beekman aende cabbeke, St.g. nr. 223, 1742, 87v.

Personifikatie op *-man*. «Het perceel nabij de beek».

9. BENEDENSTE KWAADBROEK (B 4) : *m. onder den bene-*
densten quaetbroeck, noort den dam, K.9, 1762, nr. 25;

Benedenste wijst op een lagere ligging in verhouding tot een
hoger gelegen perceel.

10. BENEDENSTE WIJNGAARD (D E 2) : l. *op den benedensten wijngaert*, noort den poldermeersch straete, St.g. nr. 233, 1778, 2v.;
12. BEUKENDREEF (B 4) : *Buekendreef*, B.1843, nr. 12; Bev. 1846.
Dreef, genoemd naar de beplanting met beuken.
13. BLOKKEN (E, F 4) : *inde blocken*, P.1571, 28r., 1572, 32v., 33r.; l. op schalchem velt *inde blocken* oost meerbecke, suyt de moosbrouckbecke, noort de gracht, Lb.1674, 154, 202, 347, 412.
Blok «omheind perceel». Vgl. Lede, nr. 92. - Dezelfde plaats als *Palloken*.
14. BOOMGAARD (C 4) : 4d., 94r. *gen den bogaert* aende kerck, St.g. nr. 239, 1639.
15. BORREKEN (E 4) : l. *inde hollanders gen. het borreken*, St.g.1741, nr. 223, 167v.; l. in de hollanders *genoemt t' borreken*, St.g.1742, nr. 224, 30v.; *opt burreken*, St.g.1742, nr. 224, 41r.
Borre «bron».
16. BORREMEERS (E 4) : m. *gheheete(n) den borremeersch*, P.1571, 8r.; 1572, 8v., St.g. nr. 239, 1660; *den borremersch*, Lb. 1674, 402, 19v.; *den burremersch*, Lb.1674, 19v.; *den borremeersch*, St.g.1747, nr. 225, 93v.; m. *gen den borremeersch* St.g. nr. 230, 1769, 138v.; m. ofte ettewijde *genaemt den Borremeersch*, noort de Ryte, St.g. nr. 231, 1775, 128r.
Meers nabij een bron.
17. BOS (ten) (C 3) : *ten bossche*, P.1571, 14v.; 1572, 13v., 16r.; int quartier van padden hollen *gen. den bos*, St.g. nr. 243, 1653.
18. BOSSTRAAT (B 5) : *oost de boschstraete*, Lb.1674, 18r., v., 324; *oost de boesstraete*, Lb.1674, 16r.; l. in het polderbosch, suyt het molevelt, *noort de boschstraete*, 1762, K.4, nr. 60, 61, 62p.; *de bosstraete* St.g. nr. 234, 1781, 186v.; *de boschstraete*, St.g. nr. 234, 1781, 161v.; *Bosstraet*, Kad.1835, passim; *Boschstraet*, Kad. 1835; *Boschstraet*, hameau B.1843; *Boschstraat*, Versl.1919.
Hier geen straat, maar wijknaam.
19. BOSSTRAATDAM (A B 4 5) : *Boschstraet Dam*, B.1843, nr. 11.
Verhoogd pad, doorheen de wijk Bosstraat.
20. BOTERVELDEKEN (C,D 3) : *het boterveldeken*, nr. 663, 1762, K.8, nr. 4, 10; *aen tboterveldeken*, W, 1764; *op boterveldeken* suyt den mansdal, St.g.1769, nr. 230, 139r; *op het Boterveldeken* zuyt den mansdael, St.g. nr. 231, 1775, 128r; *Boterveld*, Kad.1835; *Boterveld*, B.1843.

Een waardevol perceeltje. *Boterweide* zal wel de oudste vorm zijn, nl. een goede weide. — Vgl. *Boterborre*, te Haaltert, nr. 82, *Boterhouc* te Erpe (M.1571, 15r).

21. BOTERVELDWEG (C 3) : *Boterveldweg*, B.1843, 15 bis.

22. BOTERWEIDE (D 3) : *ter boterweye*, P.1571, nr. 235, 3r., 14v., 15r., passim, meersch *ter boterweye(n)* - aen de -; P.1572, 3v., 16r., 20r., passim; m. *inde boeterweede* suyt de reijsman, Lb. 1674, nr. 92, 93, 106; droochweede ghen. *de boeterweede*, oost de keijser, Lb.1674, 124; m. gen *de boterweyde* St.g. nr. 226, 1750, 152v.; m. gen *de Boterweijde*, St.g. nr. 235, 1784, 163r.

23. BOVENSTE KWAADBROEK (A,B 4) : m. *op den bovensten quaeybroeck*, suyt den dam, noort den dender, St.g. nr. 223, 1741, 158v; *in den bovensten quatbroek* K.1762, K.9, nr. 2, 3, passim.

Hoger gelegen broek dan de *Benedenste Kwaadbroek*. - zelfde toponiem als *Opperste Kwaadbroek*.

24. BOVENSTE LOCHTING (C 4) : veldeken *ghenoempt den bovensten lochtinck*, west den *weselputte*, St.g. nr. 222, 1735, 16r.

Hoger gelegen afgesloten ruimte.

25. BOVENSTE MEERS (l.onb.) : m. *gen. den bovensten meersch*, noord den keyts St.g. nr. 234, 1781, 157v.

26. BOVENSTE RAESBERG (E 3) : l. *genaemt den bovensten raesbergh*, oost den keyts, west den raedriesch, suyt de straete, St.g. nr. 221, 1734, 185v.; l. *gen. den bovensten Raesbergh*, oost den Keyt, west den rodries, St.g. nr. 224, 1742, 25v.

27. BRANTEGEM (B 3) : Cornelis van branteghem een bunder meersch *gen. den brantege(m)*, P.1571, 23r., 30r., 1572, 26v., 34v.; *oost den branteghem*, St.g. nr. 243, 1654; m. gen den langhemersch, ... *suyt den branteghem*, Lb.1674, 7r.; meersch *ghenoempt den branteghem*, suyt de rijte, noort de rijte, St.g. nr. 222, 1738, 162r.; m. eenen meersch *in den branteghem*, K.1762, K.9, nr. 64, 65; l. *gen. den branteghem*, oost den langemeersch, noort de Reijte, St.g. nr. 230, 1769, 137v.; m. *gen. den Brantegem*, St.g. nr. 231, 1775, 129v.

Ofwel migratiennaam (zie Haaltert, nr. 85, «woonst van de familie Branda») ofwel eigendom van de familie *Van Brantegem*.

28. BRUG (B 3) : behuysde hofstede benede de kercke, oost de straete loppende *naer de brugghe*, Lb.1674, 20r., 21v.; *bijde brugghe* te Pollaer Lb.1674, 404, 405; *voetgangersbrug op de Dender*, Versl.1911; *Denderbrug* Versl.1949.

Voetbrug over de Dender. - Werd in 1911 herbouwd, in 1940 door de aftrekkende Engelse troepen vernield en opnieuw hersteld in 1949.

29. BUNDER (F 4) : *opt bunder*, St.g. nr. 243, 165; pacht gen. *t'Bunder* achter den Bosch nevens den Raverschot, St.g. nr. 231, 1775, 130r.

Perceel genoemd naar de grootte (1 bunder = 4 dagwand).

30. DAM (MEKEN) 1) (A,E 1,4) : l. op *dammeke(n)*, 1571, 13v., 1572, 14v.; m. opden oppersten quatbrouck... *aenden Dam*, Arek.1597-1673; op den ondersten quabroek, noort *den dam*, Lb. 1674, 1r., 14r.; ende *den dam*, St.g. nr. 220, 1730, 512v.; *noort den dam*, St.g. nr. 221, 1734, 164r.; *den Dam*, M.1734; *west den dam* ofte losgadt van de weerdt, St.g. nr. 221, 1734, 185r.; *suyt den dam*, St.g. nr. 223, 1741, 158v.; *west den dam* ofte losgat van de weert St.g. nr. 224, 1742, 25v.; *noort den dam*, St.g. nr. 224, 1742, 30v. *aenden Dam* vanden oppersten ende ondersten quatbroeck, W.1764; *noort den dam*, K.1762, K.7, nr. 92, 93, 94, p.

Barm of verhoogde pad, doorheen laaggelegen weiden of moerassen. Schonk ook naam aan het aangrenzend perceel. - Hier verhoogd pad langsheen de Dender.

2) (l.onb.) meersch gen. *den dam*, K.1762, K.7, nr. 109 ½.

31. DAMBRUG (B 4) : *Dambrug* (D) B.1843.

32. DENDER (A,E, 1,4) : *de Dender*, P.1571, passim; paelende aenden Dendere, St.g. nr. 220, 1730, 512v.; *noort den Dender*, K.1762, K.7, nr. 45;

Prehistorisch *Tanara*, gegermaniseerd tot *panaro* (M. Gysse-linck). Volgens A. Carnoy met de betekenis van «bruisend».

Deverstraat, zie Overstraat.

Denderbrug, zie Brug.

33. DENDERMEERS (D 1) : *dendermersch* aen de speyhaujksens, St.g. nr. 239, 1638.

34. DIEFHOEK (E 3) : l. op den weijgaert ghen. *den diefhock*, suyt oost den hooghen meersch ,Lb.1674, 196; l. *inden diefhoeck*, St.g. nr. 220, 1724, 221r.; l. *inden diefhoeck*, suyt den hooghen meersch, St.g. nr. 221, 1734, 194v.; op *de diefhouck*, oost den hooge meersch, St.g. nr. 221, 1734, 187v.; b. *inden diefhoeck*, St.g. nr. 223, 1741, 167r.; l. opden wijgaert, gen *den diefhoeck*, St.g. nr. 223, 1741, 205v.; l. *inden diefhoeck*, St.g. nr. 224, 1742, 26r.; *noort den diefhoeck*, K.1762, K.6, nr. 37, 44, 46, passim; l. *inden Diefhoucke*, St.g. nr. 236, 1783, 308r.

Plaats, die vermoedelijk een gunstig schuiloord bood aan de dieven. Vgl. te Aalst «*up den diefwegh*» (P.1573, 264v.), te Zandbergen «*t diefveldeken* (P.1571, 40r.) en te Waarbeke «*inden diefhoeck*» (P.1571, 28v.)

35. DIEFHOEKWEG (D 3) : *Diefhoegweg* (sic), B.1843, nr. 17.
36. DOELEN (D,E 4) : op *de doelen*, St.g.1742, nr. 223, 86v., 224, 39r., 198v., 199r.; l. op den neercauter gen. *de doelen*, St.g. nr. 234, 1781, 158v.
 «Oefenplein voor boogschutters». Vgl. Haaltert, nr. 159 en Lede, nr. 206.
37. DONKT (l,onb) : m. in de *donct*, P.1571, 1v., 1572, 2r.
 Germ. *dunga*- «zandige opduiking in moerassig terrein» (M. Gysseling).
38. DOREN (D 2) : l. op den wyngaert gen. *den Dooren*, Krek. nr. 214, 1698; l. op den wijngaert gen. *den doorent*, noort den ondersten wijngaert, Krek. nr. 219, 1791; l. op den wyngaert gen. *den Doornt*, Akt.1771.
Doornstruik veel in gebruik als grensteken.
39. DORP (C 4) : *Dorp*, Kad.1835; *Village*, B.1843.
40. DORPSSTRAAT (B,C 3,4) : *Dorpstraat* B.1843, nr. 2, Versl. 1919.
41. DREEF 1) (D 2) : *noort den dreve van den Armen meersch van pollaer*, Lb.1674, 132.
 2) *dreve van de Paddenholle*, Lb.1674, 71; inden paddenholle, *oost den dreve* Lb.1674, 2r.
 3) *oost het drefken van de hollanders meerschen*, Lb.1674, 257.
 4) *suyt ende west de straete, ghenompt den dreve van den muelenmeersch*; Lb.1674, 359; *den drefve ofte losgat vanden muelenmeersch*, noort den gracht vanden paddenholle, Lb.1674, 62; inde moeijpaddenholle, *oost den dreve vanden muelenmeersch*, Lb. 1674, 158; *west den dreve vanden muelenmeersch*, noort de rijet, Lb.1674, 130; den cappelmeersch, *west den dreve van den muelenmeersch*, Lb.1674, 384 .
 Losbaan.
42. DRIE DAGWAND (C 2) : *etteweede* gen. *de drij dachwant*, St.g. nr. 223, 1741, 172v.; *partije weede* gen. *de drij dachwant*, oost den molenmeersch keys, noort den gracht, St.g. nr. 234, 1781, 157v.
 Perceel genoemd naar de grootte (1 dagwand = 100 roeden; 3 dagw. 25 roeden = 1 ha.).
43. DRIEHOEKGOOT (D 2) : *Drijhoekgoot* (F) B.1843.
44. DRIES : 1) (B 3) : m. ghen. den langhenmeersch, noort langh den dender, *oost den drisch*, Lb.1674, 7r.; oost de straete, *noort den driesch*, ende Ste Christoffelsborre, St.g. nr. 220, 1730, 513v.; *ende den driesch*, St.g. nr. 220, 1730, 513v.; *west den driesch*, St.g. nr. 230, 1769, 118r.; m. gen. den langhemeersch, noort den dender ende *den Driesch*, St.g. nr. 231, 1775, 128r.

- 2) (D 3) : van bomen op den driesch te mansdaele, Krek. nr. 215, 1711.
 «Onbebouwde grond» en tevens «driesprong van wegen»; hier beplant met bomen, in het voordeel van de kerk (Kerkdries).
45. DUIN (E 3) : veldeken te roede ghenompt den duijn, oost den keijts loepende naer den weijgaert, Lb.1674, 356.
 Zandachtige verhevenheid.
ECHHELKEN, zie Heckelken.
46. EEKWEG (D,E 4) : Eeckweg B.1843, nr. 20.
47. EIGEN (C,D 5) : lants op deijghe(n) P.1571, 1r., 1572, 4v., 5r., 7v.; lants op deijge(n), P.1572, 1r., 4v.; 1571, 4r., 4v., 7r. passim; l. opt Eyghen Krek. nr. 214, 1594, 1611; l. upt Eyghen, Arch. 1597; l. op d'Eyghen, St.g. nr. 243, 1654; l. op d'Eijghen Arek. 1673; te steenberghe ghen. het dhijghen, suyt denderwincke, Lb.1674 2v., 4v., 5r., 182 passim.; op d'eygen, Krek. 1698; l. op d' eyghen St.g. nr. 221, 1734, 164v.; l. op d'eyghen, M.1734; l. op d'heyghen, K.1762, K.4, nr.1; l. op d'Eygen, Krek.1791.
 «Allodiaal, niet afhankelijk van een leenheer». Vgl. Lede, nr. 249.
48. EIGENSLOOT (l.onb.) : meersch opt eijgenslot, opt eyghenslot, P.1571, 26r., 29r., 1572., 30r., 34r.; m. opt eijgenslot, Arek. 1597-1673; een dacht d' heygenslot, noordt den dender, St.g. nr. 221, 1734, 185r.; d'eygenslot, n. den dendere, St.g. nr. 224, 1742, 25r.; aen t' Eygenslot, eene planche te leggen ende te lene W. 1764.
 Slot dial. voor sloot,, gracht, langs d'Eigen.
49. EIGENVELD (l.onb.) : l. up deygenvelt. Arek.1597.
50. EIKENBOS (l.onb.) : oost den heckenbosch, nr. 660, O.1653.
 Bos met eiken beplant.
51. GEMEENTE (D,E 1) : noort de gemijnte, den pollaert meersch gemijnte, K.1762, K.7., nr. 4, 5, 6 passim.
 «Perceel van de dorpsgemeenschap». Vgl. te Aalst (P.1573, 259r.) te Deftinge (P.1572, 35r.), te Grimminge (P.1571, 16v.) en te Welle (Gr.1702, 44v.).
52. GEMEENTEBRUG (D 2) : Gemeentebrug (H), B.1843.
- 52 bis Gemeentehuis (C 3).
53. GEMEENTELoS (D 2,3) : Gemeentelos, B.1843, nr. 5.
 Los van de Gemeentemeersen.
54. GEMEENTEMEERSEN (D 1,2) : vande brugghe aenden gemijnten meersch, Drek.1741; Gemeentemeerschen, B.1843.

55. GEMEENTEPLAATS (C 4) : *de Gemeenteplaats*, Versl.1863.

56 GENST (l.onb.) : *bosch inden gheynst*, P.1571, 14r., 15r., 1572, 15v, 16v. *bosch ghenompt den genst* teghen den pollaerde bosch, *suyt den pollaerde bosch*, oost *suyt t muelenvelt* 1d. 18r., Lb.1674, 325; *uytgheroeydt den bosch van de penitenten tot Ninoven ghen. de geanst groot* 1d., M.1734; *op de geynst*, St. nr. 225, 1745, 18r.; 1. *binnen pollaerde opden pollaerbosch ghen. den gijnst*, St.g. nr. 233, 1777, 102r.

Genst «brem». Bos waar deze plant, gebruikt tot het maken van bezems, veel voorkwam.

57. GRACHT (passim) : *noort den gracht*, nr. 661, O.1673; op schalchem velt *noort de gracht*, Lb.1674, 202; *suyt de gracht* teghen de vriese, Lb.1674, 274; *noort den gracht* van de quatbrouck, Lb.1674, 233; *noort de gracht vanden paddenholle*, Lb.1674, 62; *suyt den gracht* teghen den vellemeers Lb.1674, 316.

Gegraven waterloop, in tegenstelling met een beek, die veelal een natuurlijke waterloop is. Gracht en ook rijt komt hier voor.

58. GROENEWEG (passim) : 1) 1. op den wygaert, *noort den groenenwech* = wijngaardbos, Lb.1674, 386; 2) op merelputte velt, *suyt het gron wechelken* = Palloekweg, Lb.1674, 93; 3) 1. op d'eyghen, oost de hollestraete, west *den groenen voetwegh* = Kleine Molenweg, M.1734; 4) *suyt den groenen wech* leedende naar den houden veyver = wijngaardweg, Lb.1674, 65, 195; 5) *oost het groenwechelken* leedende naar d humeersch straete, Lb.1674, 49; 6) *noort den reewech, oost het Groen weg-helken*, Lb.1674, 138.

Wisselweg over braakliggend (groen) land.

52. GROOT KROMWIEL (A 3) : *aent groot Cromwiel*, W.1764.

60. GROTE BANDELING (l.onb.) : 1. *gen den grooten baeninck*, St.g. nr. 236, 1782, 248v.

61. GROTE MELLINK (D 5) : *Grooten Mellinck* B.1843.

Vermoedelijk een verschrijving voor Grote Banneling.

62. GROTE MEERS (D 1) : 5d. 50r. *hettemeersch*, genaempt *den grooten meersch*, west den dam ofte losgat van de weert, noort de rijt, St.g. nr. 221, 1734, 185r.; 5d. 50r. *ettemeersch* gen. *den grooten meersch*, west den dam ofte losgat van de weert, noort de reyte, St.g. nr. 224, 1742, 25v.

63. GROTE MOLENWEG (B-D 3-5) : *Grooten Molenweg*, B.1843, nr. 23.

64. GROTE PALLOKEN (F 4) : *op de groote palocke*, St.g. nr. 224, 1742, 41r.

Naast de Palloken, waren te Pollare ook de Grote Palloken.

65. HAMMER (E 2) : meersch *inden hamere*, P.1571, 6r., 19r., 19v., 1572, 6v., 19r., 21v.; ettewede gen. *den hammere*, P.1572, 22r.; opden pollaerde mersch, suyt *den haemer*, St.g. nr. 243, 1653; meersch ghenompt *den hamer*, commende suyt dau-meersch straete, Lb.1674, 99, 100, 101; partije ettewijde ghen. *den hamer*, M.1734; wijde gen. *den amer*, K.1762, K.7, nr. 11, 12, 13.

Preeel in de ham of bocht van een waterloop. Te Pollare in de bocht van een weg, evenals te Denderleeuw, nr. 164 en te Haaltert nr. 289.

66. HAZELARENBOS (E,F 3) : l. ghen. *den haeselleeren bosch*, Lb.1674, 142, 144, 260; *oost den haeselleeren boosch*, Lb.1674, 329, 330, 354, passim; 500r. gen. *den aseleiren bosch*, St.g. nr. 224, 1742, 40v.

Bos met hazelaars begroeid.

67. HEGGELWEG (C,D 34) : *Heggelweg*, B.1843, nr. 20; *Echelstraat*, Versl.1921.

Heggelweg is een verschrijving voor Nekkerweg.

68. HEILAND (l.onb.) : m. *op theylant*, P.1571, 24r., 1572, 28r.

Onvruchtbare grond tot bouwgrond gebracht. - Komt eveneens voor te Schendelbeke (P.1547, 6r.).

69. HEKKELKEN (l.onb.) : Lants *aen heckelke(n)* P.1571, 18r.; 19r.; 24v.; 20r., 21r., 27v.; opt meulevelt, noort den meulelberch aens tsheeren bosch gen. *het heckelken*, St.g. nr. 243, 1653; op muelenvelt, *suyt het heckelken*, Lb.1674, 416; *suyt het heckelken*, Lb.1674, 120, 121, 125; de beckman, west *het heckelken*, Lb.1674, 157; op muelenvelt, *oost het heckelken*, Lb.1674, 5v., 203, 259, 305, 311; *west het heckelken* van den Ed' heere barron vanden lande van wedergrate, Lb.1674, 132; suyt den keyts *tegen het Echelken*, Krek., 1704, *het Eckelken*, St.g. nr. 220, 1724, 218v.; *het heckelken*, St.g. nr. 220, 1726, 371r.; l. ghen. *het heckelken*, M.1734; l. gen. 't *deggelken*, St.g. nr. 224, 1742, 39r.; l. *opt echelken*, St.g. nr. 234, 1781, 157v., 158v.

Hechel, diminitief van haag (kouterafsluiting), zie Kon-tich, nr. 900.

70. HEKKERSMEERS (D 2) : m. ghen. *den heckermeersch*, west de straet loopende naer den wert, noort den dreve van den Armen meersch van pollaer, Lb.1674, 132; *4d. neckersmeersch*, St.g. nr. 221, 1734, 184r.

Vermoedelijk staan wij hier, evenals in volgend toponiem, voor een nekkersmeers. Nekker = een watergeest of kabouter. Ook fn. *De Necker is mogelijk*. Vgl. Hofstade, nr. 523 en Lede, nr. 797.

71. HEKKERSPUT (D 2) : VI dachw. droeghe weye *nde(n) neckersputte*, P.1571, 3v., 11r., passim, P.1572, 3r., 5r., passim, Arek.1597; l. *inden eckersputte*, St. nr. 243, 1655; m. *gen. den Neckersput, inden Eckersput*, Arek.1673; een partije droghwede ghenompt *den heckersputte*, Lb.1674, 219; Lochtinck int het quartier daerment nompt *de heeckerputte*, Lb.1674, 46; int quartier daerment nompt *den Heckerputte*, Lb.1674, 101, 102, 193; m. *ghen. den Eckerputte*, M.1734; *aenden heckersput*, W.1764; *Nekkersput*, B.1843.

72. HELLEN (TER) (l.onb.) : m. *ter hellen...* teghen het Waelborrevelt, Arek.1597, 1673.

De betekenis van dit veel voorkomend toponiem is volgens dr. M. Gysseling duister. Kan betekenen «helling» en ook «onderwereld».

73. HENGSTBERG (l.onb.) : bosch *aen den incxtenbergh*, St.g nr. 221, 1732, 36r.

Hengst «ongesneden mannelijk paard».

74. HENGSTDAL (E 3) : weye *inden hincstendal*, P.1571, 3r., 25r.; 1572, 3v., 4r., 29r.; *oost den hinxsten dal*, St.g. nr. 243, 1653; *oost den hinstendael* St.g. nr. 243, 1655; l. opden weijgaert commende *suyt den hinstendael*, noort den groenen wech, Lb.1674, 129, 135, 182, 201; bosch *inden hinstendael*, west den hoogen meersch, suijt den raesberch, Lb.1674, 182; m. *inden hinstendael*, noort den weygaert, west den hooghenmeersch, Lb.1674, 209; meersch ghenompt *den hinstendael* oost het merrelputtenvelt, Lb.1674, 362; m. *inden incxtendael* oost het Merrelputvelt, suyt west den Raesbergh, St.g. nr. 221, 1732, 32v.; bosch *inden Incxtendal*, St.g. nr. 222, 1738, 162r.; *inden hincxtendael*, St.g. nr. 224, 1743, 200v.; b. *in den inxtendael* suyt den raesbergh, west den hoogemeersch, St.g. nr. 227, 1748, 115r.; b. *gen. den hincxtendael*, St.g. nr. 225, 1756, 178r.; *inden Inxtendael*, St.g. nr. 231, 1776, 172r.; *inden inxtendael*, St.g. nr. 235, 1784, 164r.

75. OUDE HERBERGBENAMINGEN

1) *De klok* H. 1779.

2) Herberg «*De Schuyt*», (C 3) : B.1843.

76. 's HERENBOS (l.onb.) : *tsheeren bosch*, St.g. nr. 243, 1653; boven tegen sheerenstraete ende *sheerenbosch*, Arek.1673.

Bos, eigendom van de heer.

77. 's HERENSTRAAT : suyt *sheerenstrate*, Lb.1674, 306.

Grote weg, waarop de heer aanplantingsrecht bezat.

Heuvelstraat, Heuverstraet, Huivelstraet, zie OVERSTRAAT.

78. HOENDERSKOT (E,F 5) : lants *opt hoenderschot* P.1571, 1r., 2r., 3r., passim 1572, 1r., 2v., 4r., passim; *op thonderschot*,

P.1572, 15v., 25v.; *opt hoenderscot*, P.1571, 7r., 11v.; l. *upt hoenderschot*, Krek.1594, Arek.1597; *op het hoenderschot*, St.g. nr. 239, 1632; nr. 660, O.1650; l. *opt hoenderschott*, St.g. nr. 239, 1638; *opt honderscot*, nr. 660, O.1653; l. *opt honderscot*, St.g. nr. 243, 1653; l. *op thonderscot*, Arek.1673; *op hounnerscot*, oost de moosbrouckbecke, Lb.1674, 6r., v., 162; l. *opt honderschoth*, nr. 661, O.1679; *Hunderskot*, Kad.1835; *Hoenderskot*, *Hunderkot*, BK.1843.

Hoender, «hoen, hen» + schot «afgeperkte ruimte».

79. HOENDERSKOTVELD (E 5) : l. *op thounnerscotvelt*, west de hollanders meerschen, Lb.1674, 250.

80. HOFMEERS (C 2) : van die satroisen in ghen dt eenen meersch *genaempt den hofmeersch* groet XII dach(wan)t, P.1571, 3v.; in pachte vanden satroijschen buute(n) ghen dt eene(n) meersch *ghenaempt den hofmeersch* op de dendere ghelegen, P.1572, 4r.

Meers, deeltmakend van een hof.

81. HOGHE MEERS (E 3) : ghehuchte ten roede, west het hoogemeersch stratken, *noort den hoogemeersch*, St.g. nr. 243, 1655; in den histendael, *west den hooghen meersch*, Lb.1674, 182, 196, 209; *oost den hooge meesch*, St.g. nr. 221, 1734, 187v.; *suyt den hooghen meersch*, St.g. nr. 221, 1734, 194v.; west den hoogemeersch, St.g. nr. 227, 1748, 115r.; *west den oogen mersch* inden raesbergh, K.1762, K.6, nr. 30; meersch gen. *de hooghen meersch*, noort de diefhoek en het wijgaertvelt, K.1762, K.6, nr. 30, 37, 40 passim; *aenden hoogenmeersch*, W.1764; droghwede ghen. *den hooghenmeersch*, west het straetten vanden wijgaert, noort den weijghert, Lb.1674, 356.

Hoger gelegen meers.

82. HOGHE MEERSSTRAATJE (E 3) : ghehuchte ten roede, west het *hoogemeersch stratken*, noort den hoogemeersch, St.g. nr. 243, 1655.

Zelfde toponiem als Roebaan.

83. HOLLAND (E,F 4) : *inden hollant* P.1571, 7r., v., 23v., 1572, 7v°, 27r., 30r.; droeghe weyde ghelege(n) *inden hollandt*, P.1571, 26r., 1572, 7r., v., 8r., Arek.1597; m. *inden hollander*, Arek.1673; l. *op hounnerscot*, *oost de hollandere*, Lb.1674, 6v., 202, 210, passim; *in de hollanders*, St.g. nr. 239, 1632; *in d'hollanders*, St.g. nr. 243, 1654; Kn.1682; *achter de hollanders*, St.g. nr. 223, 1742, 87r., v.; weyde gen. *de ollanders*, nr. 663, 1762, K.2, nr. 42; op de Raverschot bosch *genampt de ollanders*, K.1762, K.1, nr. 34, 48; *de hollanders*, W.1764; l. *in d'hollanders*, Krek.1791, nr. 219; *Hollanders*, Kad.1835, B.1843.

Holland is dikwijls ontstaan uit *onland* «moeras» (M. Gysse-ling). Vgl. Lede, nr. 435; - verder nog te Munkzwalm den

Hollander (P.1571, 8r.), te Schorisse *int Hollandt* P.1571, 12r., te Gijzegem *in den Hollandere* (P.1571, 46v.) en te Erpe (P.1572, 21v.).

84. HOLLANDERSMEERSEN (E 5) : *inde hollanders meerschen*, oost het drefken vande sleve meerschen, suyt ende west het nerhounerscot velt, Lb.1674, 10v., 56, 250, passim.

Meersen in Holland.

85. HOLSTRAAT (passim) : *de hoolstraete* nr. 660, O.1629; op schalchem velt, noort de hostraete, Lb.1674, 72, 74, 142, 170; holstraete, W.1728; l. op d'eyghen, *oost de hollestraete*, M.1734; *aen de hollestraete*. St.g. nr. 223, 1741, 171v.; *aen d'hollestraete* aenden selven aseleiren bosch, St.g. nr. 224, 1742, 40v.; *de holle ofte mole straete*, W.1764; *Hollestraat*, Versl.1924.

Diepgelegen weg, door het water uitgestroomd. - O. m. de Molenstraat.

86. HOOF (l.onb.) : m. groot drie dach(want) genaempt *het hoof* P.1571, 10v., 1572, 10v.

87. HOOG HOENDERSKOT (E,F 5) : l. *op thooch hounnerscot*, noort de hollanders Lb.1674, 202, 210, 253, passim; w. *inde nollanders meersschen*, oost ende suyt *het hooch hounnerscot* velt, Lb.1674, 269, 272; *op hoogh onderscot*, M.1734; *opt hoogh onderscot*, St.g. nr. 225, 1747, 88r., v.

Relatief hoger gelegen perceel.

88. HOOGSTRAAT (B,D 3,4) : *de Hoogstraat*, Versl.1685; *Hoogstraat*, Versl.1919.

Dezelfde straat als Dorpstraat.

89. HOPLOCHTING (D 3) : *veldeken ghenompt den hoplochtinck* oost den weyghert, Lb.1674, 2r., 217.; een onbehuysde stede gen. *den hoplochtinck*, St.g.1724, nr. 220, 219v.; *partije inden hoplochtinck*, St.g. nr. 222, 1738, 163v.; *west het hoplochtincksken*, St.g. nr. 225, 1747, 93r.

Perceel genoemd naar de kulture.

90. HOUWMEERSSTRAAT (l.onb.) : *suyt d'haumeersch strae-te*, Lb.1674, 103; *noort de hauskens straete*, Lb.1674, 15v, 324.

Straat nabij een houw (plaats waar regelmatig hout werd gehakt), die tot meers werd herschepen.

91. HUSTERSMEERS (C 3) : «Int quartier van padden hollen genompt den bos ende *den husters meersch*» St.g. nr. 243, 1653.

92. IEPERMEERS (l.onb.) : m. *gen. den ypermeersch*, P.1571, 5r., 6r., 18v., P.1572, 5v., 6r., 20v.

Iep of *olm* + suffiks *-er*, dat adjektief van plaatsnaam vormt.

93. IJZEREN MAN (l.onb.) : meersch gen. *den eijseren man*, Drek.1732.

Meers genoemd naar een sterke kerel, die er de eigenaar van was.

94. IJZERMANNBEEK (A,E 1,4) : *IJzermanbeek* B.1843, W.1888. Beek genoemd naar het aanpalend perceel.

Zie Lede, nr. 475.

X. INXSTENBERG, - *dal*, zie Henkstenberg, - *dal*.

95. KAASBERG (l.onb.) : *inden caesberchs*, P.1571, 2r.; *inden caesberch*, P.1571, 23v., P.1572, 2v., 26v.

Psn. *Kaas*, vlevorm voor *Nicasius*.

96. KABBEEK (E 5) : *te Kabbeke*, M.1734; *aende cabbeke*, St.g. nr. 223, 1742, 87v.; *ende cabbeke*, St.g. nr. 224, 1747, 99v.; bosch *in de Cabbeecken*, K.1762, K.1, nr. 45.

Voor «kabbelende beek» (?) of beek, waaromtrent de ka, kauw «kleine kraai» zich ophoudt.

97. KALLAARD (l.onb.) : partijcken lochtinck *ghen. den callaert*, oost ende noort de straete, west het ghescheede van Pollaerde ende Denderwindecke, Lb.1674, 4r., 11r.

Het eerste lid kan *calle* «naam van verschillende vogels» of «goot» zijn + personifikatie op *-aard*.

98. KAMLOCHTING (B 3) : een onbehuysde stede bijde brughe te Pollaer *ghenompt den camlochtinck*, noort de reijt, west de straete, Lb.1674, 631, 404.

Lochting nabij een *kamme* «brouwerij».

99. KAMMAARSHOEK (D 1) : m. op den pollaerde meersch *ghenompt cammaershock*; noort de reijt, Lb.1674, 73, 104, 355, 367.; partije maye meersch op den pollaermeersch, *west den Cammenhoeck*, M.1734.

Fn. *Cammaert*, later vervormd tot *Cammenhoeck*.

100. KANBROEKMEERS (l.onb.) : *op den kanbroeck meersch* St.g. nr. 221, 1734, 184r.

Vermoedelijk verschrijving voor *Kambroekmeers*.

101. KAPBEEKWEG (D,E 4,5) : *Kapbeekweg*, B.1843, nr. 21.

Kapbeek, verschrijving voor *Kabbeek*.

102. KAPELLEN (op de kaart aangegeven met een kruisje).

103. KAPELLEMEERS (D 2) : meersch *genaempt die capellemeersch*, P.1571, 9v., 29v., P.1572, 10r., 34r.; partije dendermeersch *ghen. den capellemersch* west den dreve van den muelenmeersch, noort de reyt, Lb.1674, 384; m. *gen. de cappellemeersch*, oost de straete ofte losgat vanden wert suyt de cleyse, west den dreve van den muelenmeersch, noort de rijet, Lb.1674,

130; m. *gen. den cappellemeersch* west de keyts, oost t losgat van den meulenmeersch en noort lancx de rijst, O.1679, nr. 661, *aenden cappellemeersch*, W.1728, St.g. nr. 224, 1742, 40v., nr. 228, 142r.

Meers, eigendom van een kapelanie.

104. KAPELLEWEG (C 4) : *Capelleweg*, B.1843, nr. 28.

105. KARNATEN ROK (l.onb.) : partije lants *genoemdt den 226, 1749, 106v., W.1764. carnaeten rock, oost het losgat, suyt de straete*, St.g. nr. 223, 1741, 158v.

Genoemd naar een kledingsstuk. - Een «carnaeten rock» komt veelvuldig voor in staten van goed uit de 17e eeuw.

106. KAREELOVEN (E 4) : l. op schalckem velt *ghen. den korrelhoven*, Lb.1674.

Perceel genoemd naar een vroeger gebruik, nl. waar een steenhoven heeft gestaan.

108. KEELSTRAAT (E,F 3,4) : *aen de Keilstraet*, Versl.1862; *Keelstraat*, Versl. 1868, 1919.

Dezelfde straat als Lang-Halfbunderbaan.

109. KEER (l.onb.) : *opden keer* W.1764.

Keer «draai of wending in een weg».

110. KEIZER (D 3) : drooge weyen *geheeten den keyser*, P.1571, 9v., 1572, 9v.; m. *ghenompt den keijser*, met noch eenen anderen meersch daer onder aen geleghen ghenompt den reysman, noort het armengoet van Pollaer ghenompt den cloppart, Lb.1674, 124, 172; *suyt den Kijser*, M.1734; *wijde gen. den keyser*, noort den rijzman, K.1762, K.8, nr. 3.

Weide, gen. naar fn. of naar een keizer van de boogschutters.

111. KEIZERWEG (D 3) : *Keyzerweg*, B.1843, nr. 15.

112. KERK (C 4) : aen de kercke, P.1571, passim.

De Sint-Kristoffelkerk van Pollare.

113. KERKBAAN (B,C 4) : bij de kercke, *oost het kerckstraelen*, Lb.1674, 48; *Kerkbaan*, B.1843, nr. 13.

Weg, leidende naar de kerk.

114. KERKBOS (E 5) : bosch in de Moosbroeck gh. *het Kercken bosch* M.1734.

Bos, eigendom van de kerk van Pollare.

115. KERKDRIES (C 4) : het opsnoeyen van de boomen *op den kercken driesch* Krek. 1711, nr. 215; *de kerckedriesch*, St.g. nr. 233, 1776, 85r.

Hier Kerkdries («dries in de nabijheid van de kerk») voor Dorp of Plaats.

116. KERKGOOT (C 4) : *Kerkgoot*, B.1843. (C).

Goot, nabij de kerk.

117. KERKHOF (C 4) : *teghen het kerckhof*, o. de plasse, noort derversstraete, Lb.1674, 23r.; *suyt het kerckhof*, St.g. nr. 221, 1735, 297r.; oost den plaetsbergh en *het kerckhof*, suyt het kerckhof, K.1762, K.9, nr. 63.

«Afgeperkte ruimte omheen de kerk», veelal dienend tot begraafplaats.

118. KETEL (B 4) : m. *gen. den ketele*, Arek.1597; droogenmeersch *genoempt den ketel* tegen den vriesen meersch, Arek. 1673; droogweede inde veldemeersch *ghenompt de ketel*, oost ende suyt de straete, noort de vriese, Lb.1674, 218; m. *ghen de kuetel*, suyt d'haumeerschstraete, 1d. 26r., Lb.1674, 103.; *oost de kuetelle*, Lb.1674, 131; l. *opden ketel*, St.g. nr. 224, 1743, 196r., nr. 229, 1766, 264v.

Ketel «laagte of diepte in de grond». Vgl. *Keteldijk* te Konlich, nr. 1201.

119. KEITS (passim) : *aen het keijsken*, tegen den lombært, zuyt deverstrate, St.g. nr. 239, 1638; west den *keyts* ofte coedreve, St.g. nr. 243, 1655; lant op den weygaert, *noort den keyts vanden weijghert*, Lb.1674, 224; *oost den keijts loepende naer den weijgaert*, Lb.1674, 356; *noort het keijtsken* leedende naer Nienove, Lb.1674, 348; *suyt het keytsken ofte voetwech leedende naer Nienove*, Lb.1674, 95; *suijt de keijts loopende naer Nienove*, Lb.1674, 72; *oost de keijts vanden hindstendael*, Lb.1674, 135; *suyt den keijts*, Lb.1674, 22r., 24r.; *west de keijts*, O.1679, nr. 661; *noort den kets*, St.g. nr. 221, 1734, 184r.; *oost den keijts*, St.g. nr. 221, 1734, 185v.; *west de Keyts*, St.g. nr. 224, 1742, 25v., 27r.; *suyt de voetwegh ofte Keyts*, St.g. nr. 226, 1749, 106v.; l. op het molevelt, *noort de ketse*, K.1762, K.4, nr. 21, 23 ½; *west de keytse*, St.g. nr. 230, 1769, 117v.

Een *keits* of *kets*, waarin wij *ketsen* «drijven, opjagen» terug vinden, is in de streek van Ninove veelal een wegeltje («ketsken») of pad.

120. KETTERSMEERS (l.onb) : m. *ghen den kettersmeersch*, Lb.1674, 10r.

Meers toebehorend aan een ketter of afvallige.

121. CHARTREUSEN MEERS (C 3) : *kartroosen mersch*, K.1762, K.8.

Meers, toebehorende aan de Kartuisermonnikken te Herne, die hier in 1674 ongeveer 1 ha. eigendom bezaten.

122. KLAAS (D 3) : behuysde stede *ghen. den claes* suyt het keytsken ofte voetwech leedende naer Nienove, Lb.1674, 95; lochtinck *ghenompt de clas* commende oost de boeterweede, Lb. 1674, 92; m. *ghen. den Claes*, M.1734; hofstede *genoemt den Claes*, St.g. nr. 234, 1777, 125 r., v.

Stede en lochting genoemd naar de eigenaar : psn. *Claes*, vlevorm voor Nikolaus.

123. KLEEMPUT (C 4) : l. *gen. den leemput*, Krek, nr. 214, 1594; l. *geh. den Cleemputte*, Krek., nr. 214, 1614; l. *geh. den cleemputte*, Krek.1657; l. *geh. cleemputte* op d eygen, Krek.1698; lant op dhijghen *ghenompt den Cleemput*, Lb.1674, 64; l. op d'eyghen, *oost den cleemput*, M.1734; *het Cleemput*, W. 1764; l. *geh. het cleemput* op d'eijghen, Akt. 1771; *aen den Cleemputte*, W.1782.

Een put, waar leem (dial. kleem) - gebruikt bij het bouwen en bij de bemesting - werd gestoken.

124. KLEIN DAMMEKEN (l.onb.) : partijcken meersch *ghenompt het clijn dammeken* suijt de dender, west St.-Anna meersch, gr. 68r., Lb.1674, 381.

125. KLEINE HAMMER (l.onb.) : *inden cleene(n) hammere*, P.1571, 22 v., P.1572, 26r.

Naast de *Hammer*, was er te Pollare ook een *Kleine Hammer*.

126. KLEIN KROMWIEL (B 4) : m. *ghen. den langhenmersch*, west *het clijn cromwil*, Lb.1674, 7r., 372; *het Clijn Cromweel*, M.1734; noort *het Cleyn Cromweel*; meersch *gen. het cleyn cromwiel*, west het Cromwiel, noort den dender, oost den langhen meersch, suyt den dam, K.1762, K.9, nr. 66, 67.

127. KLEINE MOLENWEG (C,D 4,5) : *Kleynen Molenweg*, B.1843, nr. 25.

128. KLEIN RIJLAND (l.onb.) : m. *ghen. het clijn rijlant*, suyt de dender, west den dam, noort St.Jans goet ten dubben binnen Gendt 1d. 10r., Lb.1674, 405.

Perceeltje nabij een *rei* «gracht, waterloop» (?).

129. KLEIN SPUI (D 1) : *voor het cleenspay*, Drek.1731.

130. KLOOSTER (C 3)

Van de zusters van de H. Harten te Ninove werd hier gesticht in 1892 en belast met de leiding van de vrije parochiale school.

131. KLOPPAARD (D 2) : meersch *gen. den cloppaert*, P.1571,

17r., 18v., 19v., P.1572, 19r., 20v., 22r.; noort het armengoet van Pollaer *ghenompt den cloppart*, Lb.1674, 172; m. *gen. de cloppaert*, suyt de rijesman, Lb.1674, 194; m. ghen den reysman, *n. den cloppaert*, s. den Kyser, M.1734; *de cloppaers* M.1734.

Personnifikatie op *-aard*. Vandaar een meers in de nabijheid van een tuig dat klopt.

132. KLUIS (D 2) : m. *aen de cluyse*, P.1571, 2r., 5v., 12v. passim, P.1572; 2v., 6r., 7r., passim; *aen de cluyse*, P.1572, 2v., 6r., 7r., passim; suyt *de cluyse*, Lb.1674, 130; etteweede *ghenoemt de cluyse*, oost Ste Martens kerckhof, west t'losgat van den muelenmeersch, St.g. nr. 221, 1732, 33v.; partije ghen. *de Cluijs*, M.1734; m. binnen pollaer *inde cluyse*, oost St. Martens kerckhof, suyt de straete, noort den Cappellemeersch, St.g. nr. 228, 1760, 142r.; m. *inde cluijse*, oost sinte Mertens cluyse, suyt de straete, west de keytse, St.g. nr. 230, 1769, 117v.

Plaats, waar een kluis of kluzenaarshut heeft gestaan, in de nabijheid van de Sint-Martenskluis of -kapel. Zie Haaltert, nr. 383.

133. KOEDREEF (l.onb.) : *de coedreve*, St.g. nr. 243, 1655.
Weg, breed genoeg om aan een koe doorgang te verlenen.

134. KOKERKEN (D 2) : veldeken *ghenompt het kokerken*, Lb.1674, 110; l. *gen. het kokerken*, op den wijngaert, oost de capelrije van Pollaerde, west de straete, St.g. nr. 223, 1741, 223r.; behuysde stede op de Rode *gen. den Koker*, St.g. nr. 236, 1783, 308v.

Partij, eigendom van een vervaardiger van pijlkokers of een verschrijving voor Kursele ?

135. CONINCK (l.onb.) : partije droghwede *ghenompt den Conninck* west dhoors Anthon de Conninck ende Adriaen de Conninck, Lb.1674, 406; dhoirs Pr de Conninck in erve weede *ghenompt den Conninck*, commende oost Adrian Libbaert ghen. den rooswille Lb.1674, 15v., 232; l. *ghen. den Koninck*, M.1734; partije *gen. den Coninckc*, St.g. nr. 223, 1741, 157v., 161v.

Fn. De Coninck, die hier voorkomt in de 17e eeuw.

136. KROMWIEL (A 3) : meersch *ten cromwiel*, P.1571, 4v., 8r., P.1572, 4v.; m. *genoempt t Cromwiel*, Arek.1597-1673; m. *ghen het cromwil* opden oppersten quatbrouck, Lb.1674 71; aen t Cromwiel, W.1764; mersch *gen. het cromwiel*, noort en oost de Dender, suyt den dam, K.1762, K.9, nr. 1.

Aldus genoemd naar de scheve ronde vorm van het perceel in een bocht van de Dender; er was te Pollare ook nog een groot en een klein kromwiel.

137. KRUISSTRAAT (C,D 4,5) : De straete van *aen de cruysstraete* loopende naar het gescheede van Denderwindicke, W. 1792, 1789, 1784, 1779; *Kruisstraat*, Versl.1919, 1924.

Een kruispunt van straten gaf herhaaldelijk aanleiding tot het ontstaan van de benaming Kruisstraat. Vgl. Denderleeuw, nr. 257. - Zelfde als Kleine Molenweg.

138. CURENBANNINK (D 2) : m. ghen. den baninck, *west den curen baninck*, suyt de cloppaers, M.1734;

Perceeltje, toebehorende aan de cure of het pastoorschap, gelegen in de nabijheid van de Banneling.

139. CURENBUNDEL (D,E 4) : l. op den Neercauter ghen. *het cure bundel*, groot een bundel en 26r., M.1734.

Partij land, een bunder groot, eigendom van de cure.

140. CURENHUIS (C 3) : *het cuerenhuys*, Krek.1398; *het cueren huys* M.1734.

Pastorie.

141. KU(R)SELE (l.onb.) : m. *geheeten den kuesselse*, P.1571, 11r.; meersch *genaempt den kuerssele*, P.1572, 11r.

Voor *Koeusele*? = «Droge weide, dienend tot grazing voor de koeien».

Vgl. Kontich, nr.1392.

142. KWAADBROEK (A,B 4) : m. *inden quatbrouck*, P.1571, 1r., 1v., 11v., passim; m. *inden quaetbroeck*, P.1571, 4v; 6v; 7v., passim, P.1572, 1r., 2r., 5r., passim, Arek. 1597, St.g. nr. 239, 1638; m. *inden quaetbrouck*, Arek.1673; *quaetbroeck*, Ku.1682; m. *inden quaeybroeck*, suyt den middelgracht, noort den dam, St.g. nr. 221, 1734, 225r., nr. 223, 1741, 167v., nr. 224, 1742, 30v.; *Kwaedbroeck*, Kad.1835, B.1843. *Kwaed Broeck*, B.1843.

Kwaad «slecht» of ook «slecht te bewerken + *broek* «moerassig terrein».

143. LAAG-HOENDERSKOT (E 5) : l. *op het leegh hunders schodt*, nr. 663, 1762, K.I, nr. 20.

144. LAMBRECHTSWEG (B,C 5) : *Lambrechtsweg* (sic) B.1843, nr. 29.

145. LANGE MEERS (B 3) : m. ghen. den langhenmensch, noort langh den dender, oost den drisch, suyt de rijdt ende den branteghem, west het clijn cromwil, Lb.1674, 7r.; gen. den lange meersch, St.g. nr. 227, 1748, 115r.; meersch gen. den langhen meersch, noort den dender, oost den dender, suyt weest de reijt, K.1762, K.9, nr. 67; *door den Langenmeersch*, W.1764; *den langhemeersch*, St.g. nr. 231, 1775, 128r.

Genoemd naar de vorm.

146. LANG HALF-BUNDER 1) (F 3) : 2d. 5 r. op den meergelput *genaemt het lanck half bunder*, St.g. nr. 221, 1734, 186v.
2) (E 1) : maye meersch op den pollaers meersch *ghen. het lanck halfbunder* gr. 2d. 45r., M.1734; 205 roeden *gen. het lanck half bunder*, St.g. nr. 224, 1742, 40r.

Genoemd naar de vorm en naar de uitgestrektheid.

147. LANG HALFBUNDERBAAN (E,F 4) : *Lang halfbunderbaen*, N.1843, nr. 9.

148. LAP (E 4) : besloeten veldeken, noort het aermengoet van Nienove *ghenompt den lap*, suyt de straete, Lb.1674, 18r.; meersch *genoempt den Lap*, noort de reijte, St.g. nr. 220, 1731, 640v.; m. *gen. den lap*, o. den borremeersch, west het hoplochtincksken, St.g. nr. 225, 1747, 93r.

Meers in de nabijheid van een *lap* «valhekkken, slagboom» (Med., 1939, blz. 39).

X. LEEMPUT, zie Kleemput.

149. LETTERMEERS (l.onb.) : partije ettenwije *ghen. den lettermeersch*, M.1734.

Letter, lettel «klein».

150. LIEDERMEERS (D,E 1) : meersch *inden lieder meersch* P.1571, 17r., P.1572, 19r.; *vanden lieder meersch*, Krek. nr. 214, 1594; Arek.1597; *inden Lietermeersch* Arek. 1673; m. *gen. den Lietermeersch*, n. den Ronnenmeersch, Krek. 1698; m. *genaemt den Littersmeersch*, noort den Ronden meersch, Krek.1791.

Personnifikatie op *-er*. Vandaar «de meers in het bezit van het volk of van de gemeenschap». Onbegrip leidde tot volketimologische vervormingen.

151. LOMBAARD (B 3,4) : m. *gen. de lombarder*, Arek.1597; m. aende zaenpotbrugge *gen. den Lombaerde* groot 1d. en half, Arek.1673; west ende noort d armengoet van pollaerde *ghesyt den lombart*, Lb.1674, 18r.; *in den Lombaert*, M.1734; *opden Lombaert*, Krek.1739; *op den lombart*, weest het losgat, noort de reyte, suyt de straete, K.1762, K.9, nr. 51, 52, 53p.; *aenden Lombaert*, W.1764.

Eigendom van de armendis van Pollare, vermoedelijk geschonken door een *lombaard* «geldhandelaar». Vgl. *Lombaardenbos* te Kontich, nr. 1639, *de Lombaert* te Sint-Denijs-Boekel. (P.1571, 27r.), *de Lombaertmeersch* te Kerksken (P.1571, 92v.) en *stede ghen. den Lombaert* te Herzele (P.1571, 34v.).

152. LOSGAT (passim) : 1) partije genompt de vriese, oost de straete ofte *losgat* vanden quabrouck, Lb.1674, 1r., 233;

2) het *losgat* loopende naar den paddenhole, W.1728; 3) *west het losgat vanden Pollaerdemeersch*, Lb.1674, 208; *tlogat van-*

den pollaerd meersch, W.1764; 4) *het losgat vanden weirt*, W.1764.

Toegangsweg tot land en meers.

153. MAAICLOSENS (l.onb.) : partije bomgaert *ghenompt maeycloesens* bij de weselput, Lb.1674, 63; m. *gen. maclosen*, west de keytse, St.g. nr. 230, 1769, 137v.

Partij genoemd naar «Maaiken Claesens».

154. MAAIPADDENHOLLE (C 2) : m. *inde maeijpaddenholle*, oost den dreve vanden muelenmeersch, noort de reyt, Lb.1674, 22v., 158, 178, 198, 234.; *inden maypaddenhole*, St.g. nr. 220, 1724, 222r.

Meers in het Paddenhol, die wordt gemaaid.

155. MANSDAL (D 3,4) : *opden mansdal*, P.1571, 12v., 29v., 30r., P.1572, 14r., 35r.; l. *te mansdalle*, P.1571, 3r., 15r., 22r., passim, P.1572, 3v., 16r., 25v., passim; *te mansdael*, St.g. nr. 243, 1653; *te mansdaele*, noort het veldeken, boven de boeterweede, oost de keijser, Lb.1674, 124, 156, 216, Krek.1711; geleghen *teghen den mansda(e)l(e)*, St.g. nr. 221, 1734, 188v., nr. 224, 1742, 26v., passim; *te mansdael*, suyt de voetwegh, ofte Keyts, St.g. nr. 226, 1749, 106v., W.1764;

Mans van Amand, psn. - Vgl. *Mansveldeken* te Denderleeuw, nr. 300, *Mansborre* (19r.) en *Mansborrevelt* (1r.) te Ninove (P.1572), *Mansvelt* te Sint-Goriks B- Oudenhove (P.1571, 12v.), *Manscoutere* te Parike (P.1571, 9v.) en te Zarlardinghe (P. 1571, 3v.), *Mansweede* te Gavere (P.1571, 9r.).

156. MEERBEKEBAAN (E,F 3) : *Meerbekebaan*, Versl.1919.

Dezelfde weg als Schalkemlos.

X. MEERLEVELD, zie Merrelputveld.

157. MEI (D 4) : l. op de *meye*, P.1571, 24v., 30r., 1572, 28v., 35r.; l. op de neercauter ghenampt den mey, St.g. nr. 221, 1734, 181r., nr. 224, 1742, 38r.

Meye, mei «bloeiend». Vandaar hetzij een bloemrijk perceel, hetzij een waardevol stuk. Te vergelijken met *Bloeland* te Lede, nr. 29.

158. MERGELPUT (E 3) : l. *opt merrelputte*, P.1571, 10r., 16r., 18r., passim, 1572, 11r., 18r., 20v., passim; l. *op meerrelputte*, P.1572, 10r., 34r.; *den merreputte*, P.1571, 11r.; *op merrelputte*, St.g. nr. 239, 1637; *opt meerelputte*, St.g. nr. 239, 1639; *de mergelputte*, St.g. nr. 243, 1655; l. *opden meergelputdt*, St.g. nr. 221, 1734, 183v.; l. *op den mergelputte*, west de Keyts, St.g. nr. 224, 1742, 25v., 27r.; nr. 231, 1742, 129r.; l. *op het mergelput* west den raesbergh, K.1762, K.6, nr. 1, 27.; *Mergelput*, Kad.1835, B.1843.

Merrel voor *mergel*., gebruikt als meststof.

159. MERRELPUTBOS (E 3) : VI dach(wan)t bosch gen. den *merrelputbosch*, P.1571, 29r.;

160. MERRELPUTVELD (E,F 3) : 1. op *tmerrelputten velt*, west den raesberch, noort den hinstendael, suyt den reewech, Lb. 1674, 201, 362; 1. op *merelputtevelt*, noort den haeselleeren bosch, suijt de holstraete, Lb.1674, 93, 260; 1. op *meerelputtevelt*, suyt de holstraete, oost het gescheede van Pollaerde ende Meerbecke, noort den haeselleeren bosch, Lb.1674, 141, 142, 144; 1. op *meerelputte velt*, noort den wech naer den Auden veijverbosch, Lb. 1674, 87; 1. op *merelputtevelt*, suyt reewech, Lb.1674, 71; *oost het Merrelputvelt*, St.g. nr. 221, 1732, 32v.; *Meerleveld*, B.1843.

161. METIENS VELDEKEN (I.onb.) : woonhuys op 200r. cheyns van de cure *genaempt metiens veldeken*, St.g. nr. 223, 1741, 169r.

Verschrijving voor *Mertens, Martens*, fn.

162. MIDDELGRACHT (I.onb.) : *suyt den middelgracht*, St.g. nr. 223, 1741, 167v., nr. 224, 1742, 30v.

163. MOLENBERG (C 4) : *noort den meulelberch* (sic.) St.g. nr. 243, 1653; op muelenvelt, *oost de muelenberch*, Lb.1674, 57; *aenden meulenbergh*, St.g. nr. 220, 1730, 512v., M.1734, Krek. 1791.

Verhevenheid waarop de windmolen van Pollare stond, op het hoogst gelegen punt van het dorp (65 m.).

164. MOLENMEERS (C 2) : meersch gen. den *muelemeersch*, P.1571, 10v., P.1572, 10v.; *noort oost den mulenmeersch*, Lb. 1674, 21v.; m. *ghenompt den muelenmeersch*, noort langh de dender, oost den wert, suyt de ryt, west den berch ghenompt het triddershof, Lb.1674, 8r., 110, 307; *oost 't losgat van den meulenmeersch*, nr. 661, O.1679, St.g. nr. 221, 1732, 33v.; *aen de meulemersschen*, W.1728; lochtinck beneden de kercke, *noort oost de meulemeerschen*, suyt de reye, west de steene brugghe ende den driesch, St.g. nr. 220, 1730, 513v.; *meulemeersch*, Kad.1835; *meulemeerschen*, B.1843.

Dit en volgend toponiem herinneren aan een watermolen op de IJzermansbeek.

165. MOLENMEERSKETS (C 2) : *Meulemeerskets*, B.1843, nr.4; *oost den molenmeersch Keyts*, St.g. nr. 234, 1781, 157v.

Wegje naar de Molenmeers.

166. MOLENSTRAAT (C,D 2,3) : *de molenstraete*, W.1764; *de meulestraet*, W.1764; *het Meulenstraetien* beginnende van aen het Cleemput loopende naer den molen, tot naer den weselput, W.1764; *west het meulestratien*, St.g. nr. 230, 1769, 137r.; *west*

het meulestraetjen, St.g. nr. 231, 1775, 127r.; *Molenstraet*, B.1843 nr. 3; Versl. 1862; *Meulestraet*, Versl. 1919.

Straat, leidende naar de windmolen.

167. MOLENVELD (C 4) : l. *opt muelevelt*, P.1571, 2v., 3r., 4r., passim, P.1572, 3r., 3v., 4r., passim, Arek. 1597, St.g. nr. 239, 1639; *opt meulevelt*, nr. 660, O.1638, St.g. nr. 243, 1653, 1654, Arek. 1673, Krek. 1698, passim; l. *op mulenvelt*, oost suyt St. Anthonis boom, noort den pollaerden bosch, Lb.1674, 15v.; *opt muelenvelt*, west St. Anthonisboom, Lb.1674, 47; *op muelenvelt*, oost het weselstraeten, Lb.1674, 1v., 2r., 55, 160; l. *op meulevelt aenden meulenbergh*, St.g. nr. 220, 1730, 512v.; l. *op het molevelt*, St.g. nr. 228, 1759, 126r.; 't *Meuleveld* W.1764; l. *op het molevelt*, K.1762, K.4 nr. 19, 57, 60 passim; l. *op 't meulevelt*, suyt den voetwegh loopende naer den wintmolen dezer prochie, Krek. nr. 219, 1791; *Meuleveld*, B.1843, Kad.1835; *Meule Cauter* B.1843.

Het landbouwkompleks in de nabijheid van de windmolen.

168. MOLENVELDWEG (B,D 3,5) : *Molenveldweg* B.1843, nr. 16.

169. MOO(R)SBROEK (E 4) : bosch gelegen *inden moorsbrouck*, P.1571, 2r.; *inden morrisbrouck*, P.1571, 25r.; *inden moerbrouck*, 2r.; *inden morrisbrouck*, P.1571, 25r.; *inden moerrisbroeck*, P.1572, 26v., 32r.; bosch *inden morrisbroeck*, P.1571, 13r., 23r., 25r., passim, P.1572, 14r., 29r., 31r.; een dach(wan)t bosch geleghen *inden morrisbroek*, P.1572, 2r.; b. *inden moysbroeck*, St.g. nr. 239, 1632; *suyd den morsbroeck*, oost den heckenbosch, nr. 660, O.1653; *in den moosbrouck*, *in den moesbrouck*, St.g. nr. 243, 1653; *in den mosbroeck*, St.g. nr. 243, 1654; bosch *inden moosbrouck*, suyt de moosbrouck becke, Lb.1674, 6r., 223; b. *in de Moosbroeck*, M.1734; bosch *in den moortbroeck*, St.g. nr. 221, 1734, 224v.; l. *aenden moensbrouck*, St.g. nr. 222, 1738, 164v.; b. *op de moensbroeck*, suyt ende west de beke, St.g. nr. 223, 1741, 157v., 161r.; bosch *inden moosbroeck*, suyt de beke, St.g. nr. 224, 1742, 30r., 199r.; bosch *onder de moosbroeken*, K.1762, K.3, nr. 46; *de moosbroecken*, W.1764; l. *in de moesbroeck*, St.g. nr. 230, 1769, 139r.

Fn. *De Moor*, waarop de genitief s schijnt te wijzen... of *moor* «moeras»? In dit laatste geval zouden wij voor een tautologie staan. - Vgl. *Moorsbeemd* te Kontich, nr. 1775.

170. MOOSBROEKBEEK (D,F 4,5) : *suyt de moosbrouck becke*, Lb.1674, 2v., 6r., 56, 202; l. *hachter den moosbrouck*, oost ende noort *de moosbrouck beecke*, Lb.1674, 263; *moosbroeck beke*, *de muysenbecken*, W.1764; *Moensbroekenbeek*, B.1843, W.1888.

171. MOENSBROEKBRUG (F 4) : *Moensbroekbrug* B.1843 (E).

172. NEDERHOENDERSKOT (E 5) : 1. *op t neer hoenderscot*, St.g. nr. 243, 1654; *op nerhouunnerscot*, suyt de hollanders meersschen, Lb.1674, 10v.; lant *op tneerhouunnerscot*, west Denderwindick, Lb.1674, 24°, 265, 291; 1. *op tnerhouunnerscot*, oost de Hollanders, Lb.1674, 10v., 256; 1. *opt nederhoenderskot*, St.g. nr. 225, 1747, 85v., 86v.

173. NEDERHOENDERS (KOT)VELD (E 5) : suyt ende *west het nerhouunnerscotvelt* Lb.1674, 257; 1. *op het neer hunders velt*, nr. 663, 1762, K.1, nr. 57.

174. NEDERKOUTER (D,E 4) : 1. *op den nedercautere*, P.1571, 1r., 3v., 6r., passim, P.1572, 1r., 1v., 2v., passim; 1. *op de nercautere*, P.1571, 1r., 1v., 2r., passim; *op den neercautere*, P.1571, 9v., 19r., P.1572, 7r. Arek.1597.; *op den neercauter*, St.g. nr. 239, 1637, nr. 243, 1653, nr. 660. oork. 1654, Arek.1673, Lb.1674, 6r., 14r., passim, M.1734, enz; 1. *op den neercauter*, K.1762, K.3, nr 1.. LDe Nederkouter is het oorspronkelijk kouterkompleks van Pol-lare, teruggaande tot de oudst bebouwde gronden.

175. NEERKOUTERWEG (D 3,4) : *Neerkouterweg*, B.1843, nr. 19.

176. NEFFELTEIREN (1.onb.) : *op den neffelteiren*, St.g. nr. 222, 1738, 164r., nr. 225, 1745, 18r., *op mespelteiren velt*, St.g. nr. 222, 1737, 64r.

Het eerste lid is een boomsoort (mispel) + *tere* «boom». Van-daar het «veld nabij een mispelboom».

X. NEKKERSMEERS, zie Hekkersmeers.

X. NEKKERSPUT, zie Hekkersput.

177. NEKKERSPUTBAAN (C,D 2) : *Nekkersputbaen*, B.1843, nr. 4, *aen de Nechelputstraet*, Versl. 1862, 1868.

178. NEKKERSPUTGOOT (C,D 2) : *Nekkersputgoot*, B.1843 (F).

179. NEKKERSPUTWEG (D 3) : *Nekkersputweg* B.1843, nr. 15 ter.

180. NEURINGEN (1.onb.) : *te Neuringen*, noort den Neercauter, nr. 660, 1654.

181. NIEUWE MEERS (1.onb.) : 1d. m. ende *heet den nuwen meersch*, N. nr. 26, 1439, 126; m. *inden nieuwe(n) meersch*, P.1571, 1r., v., 2v., passim; m. *inden nieuwe(n) meerschs*, P.1572, 3r., v.; m. *inden nieuwen meersch*, Arek.1597.

182. NINOOFSEBAAN (D,E 1,3) : *Ninoofschebaen* B.1843, nr. 1; *Ninovebaen*, Versl. 1862; *Ninovebaan*, Verl. 1919.

183. NINOOFSEBRUG (E 2) : *Ninoofschebrug* (op de Steenbergstraat), B.1843 (A).

184. ONDERSTE KWAADBROEK (B 4) : *den ondersten quaetbroeck*, St.g. nr. 243, 1654; m. *opden ondersten quabrouck*, Lb. 1674, 2,64 274, 290; *op den ondersten quaeybrouck* noort den dam, St.g. nr. 221, è 1734, 164r.; *lanxxt den ondersten quatbroeck*, W.1764; *opden ondersten quaetbrouck*, St.g. nr. 230, 1770, 149v.

Onderste wijst, evenals Benedenste Kwaadbroek, op een lagere ligging.

185. ONDERSTE WIJNGAARD (E 2) : *noort den ondersten wijngaert*, Krek.1791, nr. 219.

186. ONDERSTRAAT (l.onb.) : m. *ter onderstraten*, Arek. 1597.

187. OPPERSTE KWAADBROEK (A 4) : *up de(n) opperste quaetbroeck*, P.1571, 22r., P.1572, 25v.; St.g. nr. 239, 1632; m. *inden uppersten quaetbroeck*, Arek.1597; m. *opden oppersten quatbrouck* tegen Dender, Arek.1673; m. *opden opperste quaetbrouck*, *suyt de reyt*, Lb.1674, 14v., 71, 239, 249; *op den oppersten quabrouck*, oost den wisselmeersch, noort den dender, Lb. 1674, 58, 262, 276, 296; m. *opden oppersten quaetbrouck* paelende aenden Dendere ende den dam, St.g. nr. 220, 1730, 512v.; *oppersten quaetbroeck*, W.1764, *oppersten quaetbroek*, St.g. nr. 233, 1777, 101r.

Opperste wijst, evenals Bovenste op een hogere ligging.

188. OUDE DAM (l.onb.) : l. *aen den ouden dam*, P.1571, 11r., P.1572, 11r.

189. OUDE DENDER (B,C 3 en D,E. 1) : *d'oude Dender*, nr. 660, O.1674; m. *op den wert*, *den oude dendere*, west de reyt, Lb.1674, 20v.

Loop van de Dender vóór de rechtekking rond het einde van de 13e eeuw (Zie M. VANGASSEN, *Geschiedenis van Ninove*, I, blz. 28).

190. OUD HOF (l.onb.) : Lands gelege(n) *int oudt hof*, in *d'oude hof*, P.1571, 10r., 25v., 28v., P.1572, 10r., 29v., 33v.

Reeds vroeg verdwenen hofstede. Vgl. Haaltert, nr. 648.

191. OUDE MEERS (l.onb.) : m. *tegen den ouden meersch*, P.1571, 2r., 2v., 3v., P.1572, 2v., 3r., 4r., passim; m. *upden ouden meersch*, Arek. 1597; m. *opden ouden meersch*, m. *geheeten den audenmeersch*, Arek. 1673.

192. OUDE VIJVER (l.onb) : *meersch aen den ouden vijvere* P.1571, 17r., 21r., P.1572, 19r., 23v.; *suyt den groenenwech ledende naer den houden veyver*, Lb.1674, 8r., 65, 195.

193. OUDE VIJVERBOS (l.onb.) : *boosch ghen. den houden veyverboosch* oost den haeselleerren boosch, west den wygaert, Lb.

1674, 87, 144, 329, 330; l. opden weijgaert, *oost den Audenveijver bosch*, Lb.1674, 134.

□ Bos liggende in de nabijheid van een oude vijver.

194. OVERSTRAAT (B 4) : stede... *ter overstrate(n)*, P.1571, 12r., 12v., 13r., passim, P.1572, 13v., 14r., 15v., passim; *zuyt de-verstrate*, St.g. nr. 239, 1638; *suyt de-verstraete*, west ende noort darmengoet van pollaerde ghesyt den Lombaert, Lb.1674, 18r., 23r., 24r. aen de kercke, *noort de heuverstraete*, St.g. nr. 224, 1743, 191r., v.; *de heuverstraete* leedende naer den Steenwegdriesch, W.1764; *Huivelstraat*, B.1843, nr. 2; *Heuvelstraet*, Bev. 1846; *de Evenstraet*, Versl. 1862, 1868.

Hoger gelegen weg.

195. PAD (D 1) : *den pat* van het sas, M.1734.

Zoals elders *Manpad*, «een voetwegeltje».

196. PADDENHOLEN (C 2,3) : mayemeersch *inde paddenhollen*, P.1571, 9r., 24v., 25r., passim, P.1572, 9v., 28v., 32r., passim; int quartier *van paddenhollen* St.g. nr. 243, 1655; *m. inden paddenholle*, *suyt de keijts*, Lb.1674, 2r., 22r., 24r., passim; *inden paddenhoele* noort de rijte, suijt den paddenhoel gracht, Krek. 1698, *inden paddenhole*, noort de rijte tegen den meulenmeersch, Krek. 1698; *m. inden paddenhoele*, oost den paddenhoele keydts, St.g. nr. 220, 1724, 1722 219r., W.1728; *m. genoempt den paddenholle*, St.g. nr. 221, 1733, 80r., M.1734; *bosch inden paddenhollen*, M.1734; *m. in den paddenhole*, St.g. nr. 222, 1738, 160r., v.; *in de paddenhollen*, St.g. nr. 231, 1775, 130v.; *Padenhollen*, Kad. 1835, B.1843.

Vgl. *Paddenpoel* «verblijfplaats van padden» (Kontich, nr. 1934).

197. PADDENHOLENGRACHT (C 3) : *inden paddenhoele*, *suyt den paddenhoelgracht*, Krek. 1698, nr. 214; *m. in den paddenhole gragt*, noort de reyde, Krek. 1791.

198. PADDENHOLENSTRAATJE : *oost het paddenholle straetken*, Lb.1674, 60, 273; *noort het paddeholle straetken*, Lb.1674, 63; behuysde stede recht over het Cuerenhuijs, *noort het paddenhoel straetken*, Krek. 1698, *oost den paddenhoele keydts*, St.g. nr. 220, 1724, 219r.

199. PALLOKEN (F 4) : l. op het schalchem velt *inde palloucken*, *suyt de moosbrouck becke*, Lb.1674, 2v., 10v., 217; l. *gen. de paloke*, St.g. nr. 221, 1734, 181v.; *op de palloken*, St.g. nr. 223, 1741, 224r.; partije *inde palloeke* *suyt den wijmenier*, noort den voetwegh, St.g. nr. 223, 1741, 158r.; *op de palocke*, St.g. nr. 224, 1742, 41r.; l. en bosch *in de paloecken*, K.1762, K.2, nr. 29, 30, 31, p.; *inde paloquen*, St.g. nr. 230, 1769, 136v., nr. 231, 1775, 129v., nr. 234, 1781, 157r.

Paal + loken (?) «afgesloten met palen». Vandaar «ingeperkte ruimte». Ofwel van Rom. *paludes* «moeras».

200. PALLOKENWEG (D,F 4) : *Paloekweg*, B.1843, nr. 22.

201. PASTORIJWEG (C 4) : *Pastorijweg*, B.1843, nr. 27.

202. PENNEPAART (E 2,3) : een dachw. broecx *ghenaempt de(n) pennepaert* P.1571, 1r., P.1572, 1r.; boosch *ghen. de pennepotte*, Lb.1674, 318; l. *gen. den pennepoot*, west den rottenbosch, St.g. nr. 226, 1570, 132r., nr. 228, 1578, 13r., 142r.

Penne «scherp» + *paart* «gedeelte». Vandaar een partij moerasgrond scherp uitlopend. Werd later vervormd tot *pennepoot*.

203. PERREMEERS (l.onb.) : etteweeye gelegen *inden perremeersch*, P.1571, 12r., 13r., 13v., passim, P.1572, 9v., 14r., 14v., passim; etteweeye gelege(n) *inden perreme(e)rsch*, P.1571, 9r., 20r., 20v., passim, P.1572, 13r., 23r., 23v., passim.

Perre «omheinde plaats».

204. PLAATS (C 4) : *opde plaetsse* te pollaere bij de kercke, Krek. 1611, nr. 214; *O. de plasse*, Lb.1674, 23r., 53., *suyt de plaesse*, Lb.1674, 57; stede *aende plaetse* suyt den voetwegh, noort (den plaetbergh, W.1728, St.g. nr. 221, 1735, 297r., nr. 228, 1764, 67v., W.1764, enz.

Plaats, «vrije ruimte in de nabijheid van de kerk», ter vervanging van een oudere aanduiding «*nabij de kerk*».

205. PLAATSBERG (C 4) : *noort den plaetbergh*, St.g. nr. 221, 1735, 297v.; vande jonghe boomkens te planten *opden plaetsberghe*, Krek. nr. 216, 1739; *haen den plaesbergh*, nr. 663, 1762, K.8, nr. 16; *noort de plaetsbergh*, K.1762, K.5, nr. 24, 25, W.1764, St.g. nr. 231, 1772, 50r.

Wijst op de verhevend waarop de kerk is gebouwd.

206. PLAATSSTRAAT (B,D 3,4) : *Plaetsstraat*, Bev.1846.

Dezelfde straat als Dorpstraat.

207. POLDERBOS (B 4) : l. op *noort den polderbosch*, M.1734, K.1762, K.4, nr. 23, 32, 34, p., St.g. nr. 233, 1776, 85r.

Polder «ingedijkt perceel», ook gebruikt ter aanduiding van «laag gelegen, vochtige partij». Vgl. Haaltert, nr. 682, Kontich, nr. 2011.

208. POLDERMEERSSTRAAT (B 4) : n. *den poldermeerschstraete*, St.g. nr. 233, 1778, 2v.

Dezelfde straat als Overstraat.

209. POLDERSTRAAT (B 4) : l. op den polderbosch, oost suyt het molevelt, *noort de polderstraete*, K.1762, K.4, nr. 57, 58, 59.

Dezelfde straat als Poldermeersstraat.

210. POLLAREBOS (l.onb.) : meersch *tege(n) den pollaer bosch*, P.1571, 5r., P.1572, 5v.; *in den pollaer bosch*, St.g. nr. 243, 1654; *veldeken onder den pollaerden bosch*, Lb.1674, 15r., 18r., 24r., passim; *Pollaertbosch*, Ku.1682, St.g. nr. 221, 1735, 299r.

211. POLLAREBROEK (l.onb.) : *inden pollaer broeck*, P.1571, 22v., 28r., 30r., P.1572, 20r., 32v., 35r.

Broek «moerassige plaats».

212. POLLAREBRUG (B 3) : *aen de pollaer brugghe*, P.1571, 24r., P.1572, 27v.

Er was in de 16e eeuw een brug over de Dender, die achteraf verdween en slechts gedurende de 20e eeuw werd vervangen over de nieuwe Dender,

213. POLLAREDAM (A,E 1,4) : *de pollaerdam* loopende tot aen het gescheede van Santberghen, W.1728.

Dam of verhoogde berm langsheen de Dender.

200. POLLAREMEERS (D,E 1) : m. *opden pollaer meersch*, P.1571, 4r., 6r., 10v., passim, P.1572, 2r., 3v., 4v., passim; *op den pollaerde mersch*, St.g. nr. 243, 1653; *noort den Pollaer meersch*, nr. 661, 1664; *op den Pollaerde meersch*, St.g. nr. 243, 1653; *teghen den pollaerden meersch*, suyt het cannonisje goet van Aelst, Lb.1674, 72, 157; *aen den pollaermeersch*, W.1728; *noort de pollaersmeers*, M.1734; *op den pollaerts mersch*, M.1734; *den pollare meersch*, M.1734; m. *op de pollaers meersch*, M.1734; m. *op den pollaert meersch*, noort de Keyte, K.1762, *pollaerd meersch*, W.1764; *op den pollaerde meersch*, St.g. nr. 230, 1769, 118r.; *Polaere Meerschen*, *Pollaere Meersch*, Kad.1835; *Pollaere Meerschen*, B.1843.

214. RAESBERG (E 3) : *de raesberch*, St.g. nr. 243, 1655; l. *op den Raesberch*, oost ende noort den hinstendael, Lb.1674, 135, 158, 182, passim; *suyt west den Raesbergh*, St.g. nr. 221, 1732, 32v., nr. 223, 1741, 167v., enz...

Psn. of fn. Raas.

215. RAVENSCHOT (F 4) : l. *op de(n) ravenschot*, P.1571, 16r.; l. *op ravenschoot*, P.1571, 11r., P.1572, 11r.; *op de ravenschoet*, P.1572, 18v.; l. *inden ravenschot*, St.g. nr. 243, 1654; *lant daerment nompt de raevenschote*, west de hollanders meerschen, noort de moosbrouckbecke, Lb.1674, 56, 316; l. *inde raeveschoete*, Lb.1674, 373; *op den Raverschot*, K.1762, K.1, nr. 1; *den raevenschot*, St.g. nr. 233, 1778, 1v.

Germ. *krabna* «raaf» + *skauta* «beboste hoek hoger land uitspringend in moerassig terrein». (M. Gysseling).

X REEWEG, zie Rijweg.

216. REITBRUG (l.onb.) : *de reytbrugge*, W.1764.

Brugje over een rei of gracht.

217. REITE (passim) : *noort lancx de ryet*, nr. 661, O.1679; *neven de reyte*, St.g. nr. 220, 1730, 512v.; *suyt de reye*, St.g. nr. 220, 1730, 513v.; *west de Rijt*, nr.660, O.1654; *noort de rijet*, Lb.1674, 130, passim; *suyt de rijdt* Lb.1728, 218; *de reyte* beginnende van aen den peersdam, loopende naer de meulemeerschen, W.1728; *noort de reijte*, St.g. nr. 220, 1731, 640v.; *noort de rijt*, St.g. nr. 221, 1734, 185r.; *suyt de rijte*, *noort de rijte*, St.g. nr. 222, 1738, 162r.; *suyt de reijte*, St.g. nr. 223, 1741. 157v., nr. 224, 1742, 25v., 1762, K.7, nr. 26, 47, 50, passim; *de reyte* van aende Zandpotbrugge leedende voorbij Ste Christoffelsborre tot inden Dender aende speyhuijskens, W.1764; *de reyten* beginnende van tegen het gescheedt van Denderwindicke leedende lanxt den ondersten quaetbroeck tot aen de Zandpotbrugge, W.1764; *de reijte* vanden oppersten quatbroeck leedende door den langenmeersch, W.1764; *de reyte* lanxct de muysenbecken tot aende zantpotbrugge, W.1764; *noort de Reijte* St.g. nr. 230, 1769, 137v.; *west de Ryte*, St.g. nr. 231, 1775, 128r.; *de Reyte*, W.1888.

Reite «gracht».

218. REITEGRACHT : tegen St Christoffels borre, *noordt den rijdtgracht*, Ku.1682.

Tautologie.

219. RIDDERSHOF (C 2) : *west den berch ghenompt het tridders hof*, Lb.1674, 307; *den bergh ofte riddershof*, St.g. nr. 224, 1743, 200r.; *op het Riddershof*, St.g. nr. 227, 1756, 179r.

Fn. *De Ridder* (17^e eeuw).

220. RIEMTENSLOCHTING (l.onb.) : *op riemtens lochtinck*, St.g. nr. 233, 1741, 161v.

Fn. *Riemkens*.

221. RIJSMAN (D 2,3) : *meersch ghenompt den reysman*, Lb. 1674, 93, 172, 106; *suijt den rijesman*, Lb.1674, 194; *m. ghen. den reysman*, M.1734; *noort den rijzman*, *lans gen. den reijsman*, west het boter veldeken, K.1762, K.8, nr. 3, 4, 5, 6, passim.

Personificering op suffiks *-man* : «het perceel nabij een rijsbosje».

222. RIJWEG (C,D 4,5) : l. op tmerrelputtenvelt, *suyt den reewech*, Lb.1674, 201; l. ten rode, *suyt de reewech*, Lb.1674, 139; *noort den reewech*, oost het Groen wegheken, Lb.1674, 138; op stebbingen veldeken, s. den *rewech*, Krek. nr. 214, 1698; noort den *riewegh*, St.g. nr. 221, 1734, 185v.; *Rijweg*, B.1843, nr. 10.

Dial. «ree» of rijbaan : losweg, toegang verlenend tot een perceel land.

223. RO(E) (DE) (E 3) : *hoplochtinck ten roode*, P.1571, 3r., 13r., 14r., passim, P.1572, 8r., 14r., 14v., passim; een bloock gelegen *ten rode* P.1571, 1r., 11v., 13r., passim, P.1572, 1r., 15v., 17v.,

passim, Arek. 1597; ghehuchte *ten rode*, St.g. nr. 243, 1653, enz. *gehuchte ten roede*, St.g. nr. 243, 1654, Lb.1674, 130, passim; *naer den Roi*, W.1728; *ten roden*, St.g. nr. 223, 1741, 167v.; l. *op den ro*, St.g. nr. 226, 1750, 153v.; int het gehuchte *te rooden*, Krek. 1791, nr. 219; *Roe*, Kad.1835, B.1843.

Deze wijknaam herinnert aan de rooiing van bossen. Immers *Rode*, *roe* = «plaats waar een bos werd gerooid».

214. ROEBAAN (D,E 3) : *Roe bane*, B.1843, nr. 2.

215. RO(E)DRIES (D,E 3,4) : ten Rode *suyt den Rodries*, St.g. nr. 243, 1653; l. op den Raesberch, *suyt west de straete ende den Rodrisch*, oost de keijts vanden hinstendael, Lb.1674, 135; te roede, *suyt den roedrisch*, oost de raesberch, Lb.1674, 208; *nort den rodries*, Lb.1674, 363; *suyt ende oost den rodriesch*, Lb.1674, 359; 25 poten gheplant op den kerckendriesche gheenoemt *den roedries*, Krek. 1715, nr. 215; *noort de Rodries*, St.g. nr. 221, 1732, 32r., W.1764; *west den roedriesch*, St.g. nr. 221, 1734, 185v.; *west den rodries*, St.g. nr. 224, 1742, 25v.; *suyt den Roodrisch*, K.1762, K.3, nr. 29, 30, 31; *vanden rodries* naer de cruysstraete, W.1779.

Dries «schrале grond» (eigenlijk driesprong van wegen), op de wijk Roe.

226. ROE(DE)STRAAT (D,E 3) : *de Rodestraete*, beginnende aen d'holle ofte meulestraete loopende naer de plaetse, W.1764; *Roestraet*, Bev.1846; *Rostraat*, Versl. 1919.

Dezelfde straat als Roebaan.

227. ROEWEG (D,E 3,4) : *Roeweg*, B.1843, nr. 18.

228. ROMBOUT (l.onb.) : m. *inden rombout*, P.1571, 30v., P.1572, 35v.

Perceel genoemd naar de naam van de eigenaar.

229. RONDEMEERS (D,E 1) : partije meersch *ghen. den ronden meersch*, noort den Pollaer meersch, nr. 661, O.1664, Krek. 1791; m. *ghenompt de ronnenmeersch*, noort cammaershock, Lb. 1674, 286, Krek. 1698.

Meers genoemd naar de vorm. Vgl. Haaltert, nrs. 719, 720, 721, 722.

230. ROOSTSTRAAT (B 4,5) : *Rooststraet*, B.1843, nr. 12.

Roost «plaats waar roos (riet) groeit». Vgl. Impe, nr. 265. Zelfde straat als Beukendreef.

231. ROOSVELD (l.onb.) : l. *opt roosevelt*, St.g. nr. 224, 1743, 196r.

Bouwland voorheen *roost*.

232. ROSWILLE (D 4) : *den rosse willen*, St.g. nr. 243, 1654; *op Roswillen*, Arek. 1673; *droghweede ghen. den roswille*, oost de boschstraete, noort de hauskenstraete, Lb.1674, 15v., 18r., 232, 324; m. *gen. den rossewilgh*, St.g. nr. 224, 1743, 200v.; m. *gen. de rossewilge*, St.g. nr. 227, 1756, 178v.

233. ROTTENBOS (E 2,3) : *oost den rottenbosch*, St.g. nr. 221, 1734, 186r., 187r. M.1734, enz; *Rottenbosch*, Kad.1835, B.1843, Versl. 1919.

«Geroid bos».

X. SAS, zie spui.

234. SCHALKEMLOS (E,F 3) : *Scalcomlos*, B.1843, nr. 8.

235. SCHALKEMMEERS (F 3) : *Op t schalcke meersch*, St.g. nr. 223, 1742, 87r.

236. SCHALKEMVELD (E,F 4) : *bona... apud Scalkem*. Abdij Ninove, O.1230, 162.; *opt scalkemveelt*, P.1571, 11r.; lants geleghe(n) *op schalke(m)veelt*, P.1571, 1r., 2v., 3v., passim; l. *opt Schalckemvelt*, Krek. 1594, l. *opt schalckemvelt*, noort teghen de hoolstraete, nr. 660, O.1629, St.g. nr. 243, 1653; l. *opt schalckhemvelt*, St.g. nr. 243, 1653, Lb.1674, 258, 260, 295; l. *op scalkemvelt*, Lb.1674, 2r., 154; l. *op schalckemvelt* inde pallocken, Lb. 1674, 10v., 69, 95, passim; *op het schalchem* inde blocken, Lb. 1674, 347; *opt schalckenvelt*, nr. 661, O.1679, M.1734, St.g. nr. 231, 1775, 129v.; l. *opt schalckem velt*, Krek. 1698; *opt schalckemveldt*, St.g. nr. 220, 1724, 219r.; *opt schalckemvelt*, St.g. nr. 224, 1742, 30v., 199r.; l. *op het schalckem velt*, nr. 663, 1762, K.2, nr. 1, 36, p.; *op Schalckvelt*, St.g. nr. 230, 1769, 118r.; *opt schalckemvelt*, St.g. nr. 230, 1769, 137r.; l. *op het schalcom veld*, Krek. 1791.

Veld of kouter van de wijk Schalkem (*Scalchem*, 1184, *Scalkem*, 1197) van Germ. *skalka*, gen. plur. bij *skalka* - «knecht, slaaf» + *haima* «woning» (*M. Gysseling*). Komt als fn. voor te Denderwindeke in 1396 (Pb. van Geraardsbergen) en in 1571 te Pollare (P.1571, 18r.).

237. SCHAPRAAI (b.onb.) : l. op neercauter *gheseyt schapree*, Lb.1674, 67, 68, M.1734; opden neercauter *gheseyt scapree*, Lb. 1674, 21r., 73, 302, 309; l. opden neercauter *gheseyt schappraey*, Lb.1674, 136; l. opden neercouter *gheseyt schppree* (sic.) Lb.1674 197.

Schapräai «kast voor vaatwerk, provisiekast, spinde». - Hier in de overdrachtelijke zin : «een perceel dat veel voesdel voortbracht».

238. SCHUIT (B 3) : *naer den Dender aen het schuyt*, W.1764; *ontrent de schuyt*, west den driesch, noort de eersdarm, St.g. nr. 230, 1769, 118r.; *het schuyt*, St.g. nr. 235, 1783, 5r.

Klein vaarttuig om de inwoners de Dender over te zetten, in de richting van Appelterre.

239. SCHUITBRUG (B 3) : *Schuytbrug*, B.1843.

240. SCHUITSTRAAT (B,C 3) : *Schuytstraet*, B.1843, nr. 14, *Schuytstraet*, Versl. 1862.

241. SINT-ANNAMEERS (l.onb.) : suijt den dender, *west St. Anne meersch*, Lb.1674, 381.

Meers toebehorend aan het Broederschap van de H. Anna.

242. SINT-ANTONIUSBOOM (l.onb.) : *oost suyt St. Anthonis boom*, Lb.1674, 15v., 47.

243. SINT-KRISTOFFELSBORRE (C 4) : *tegen S. Christoffels borre*, noordt den rijdtgracht, Ku.1682; bet. int op meijtsen *van Sinte Christoffels borre*, Krek. 1719, behuysde stede beneden de kercke, oost de straete, noort den driesch *ende Sinte Christoffelsborre*, St.g. nr. 220, 1730, 513v. *bij Ste Christoffels boore*, W.1764.

Sint-Kristoffelsbron aan de voet van de Plaatsberg, waar sinds 1962 het beeld staat van Sint-Kristoffel.

244. SINT-MARTENSDAGWAND (D 1) : *Ste Mertens dachwant*, Krek. 1594, meersch op den wert, suyt de reyt, *nort St. Mertens dachwant*, Lb.1674, 384, 395; m. *gen. Ste Martensdachwant* gelegen op den wert, Krek. 1698.

Sint Maarten speelde blijkbaar een grote rol in het vroegere dorpsleven, gezien vier toponiemen hiermee in verband be waard bleven. Was het misschien de oorspronkelijke patroonheilige van de parochie ?

245. SINT-MARTENSKERKHOF (D 2) : van tgers *van Ste Mertens kerckhof*, Krek. 1611; *oost Ste Martens kerckhof*, St.g. nr. 221, 1732, 33v.; inde cluyse, *oost St Martenskerckhof*, suyt de straete, St.g. nr. 228, 1760, 142r.

246. SINT-MARTENSKLUIIS (D 2) : m. *oost St. Mertens cluijse*, suyt ende west de straete, ghenompt den dreve van den muelenmensch, Lb.1674, 222, 359, 369; *Ste Martens Cluijse*, W.1764; *oost Sinte Mertens cluyse*, St.g. nr. 230, 1769, 117v.; m. *gen. Ste Mertens Cluyse*, Akt.1771; meersch *gen. Ste Martens Cluyse*, oost ende suyt de straete, Krek. 1791.

247. SINT-MARTENSVIJVER (l.onb.) : de straete van den Wesselput naer *St. Martensvijver*... een binnenweg, W.1764; losgat... van *aen St. Mertensvijver* naer Rode, W.1764; *Sinte Martensvijver*, W.1784; *Ste Mertens vijver*, W.1792.

248. SPUI (D 1) : aen (*de*) *spey*, P.1571 2r., 27r.; *beneden het sas*, W.1764.

Dezelfde betekenis als *sluis* en *sas*.

249. SPUIHUISJES (D 1) : op den weert, noordt den dam, oost den dender, ende de speyhuyskens, suyt de Reyte, K.1762, K.7, nr. 95; *de Speijhuijskens*, W.1764;

250. STEBBINGENVELDEKEN (C 5) : l. *opt stebbunghen velt*, P.1572, 7v.; l. *opt stebbinge(n) veelt*, P.1571, 7r., 14v., 26v., passim; l. *op stebbinghenveelt*, P.1571, 13v., 22r.; l. *op stebbinge(n) veelt*, P.1572, 24v.; l. *upt stebbingen velt*, Krek. 1594; *op stebbinghenveldeken*, Lb.1674, 9v., 12r.; l. *op Stebbingheveldeken*, Lb.1674, 7r., 182, 233; *west stebbinveldeken*, Lb.1674, 9v.; l. *op stebbingen veldeken*, s. den rewech, Krek. nr. 214; *het steppinghen velt*, K.1762, K. 4, nr. 14, 15, 16, p.; l. *op het Stebbinghe velt*, Krk. 1791.

251. STEENBEEK (E 2) : meersch *inde steenbeke*, P.1571, 6v., 15v., 17r., p.; meersch *geh. de steenbeke*, Krek. 1594; m. in het quarthier *daerment nompt de Steenbeck*, noort het keijtsken leedende naer Nienove, west den weijgaert, Lb.1674, 348; m. in het quaerthier *daerement nompt Steenbecke*, suijs de keijts loopende naer Nienove, Lb.1674, 72; het quartier *ghen. de steenbecken*, west de steenbeckmeersschen, Lb.1674, 350; partije ette-wijde *ghen. de Steenbeke*, M.1734; op de zuys syde van de meerschen *aan de Steenbecke*, M.1734; *ghen. den Steenbeeke*, M.1734; *aende steenbeecke*, St.g. nr. 223., 1741, 161r.; l. *opde(n) steenbeeck(en)*, west de rottenbosch, K.1762, K.6, nr. 12, 19; *Steenbeek* Kad. 1835; *Steen Beck*, B.1843.

Germ. *staina* - «steen» + *baki* «beek». Hier ging de benaming over, eerst op een aanpalende meers, dan op de omgeving.

252. STEENBEEKMEERS (E 1,2) : l. op den weygaert, *oost den steenbeeckmeersch*, Lb.1674, 194; west *de steenbeckmeersschen*, Lb.1674, 350; m. *gen. de steenbekemeersch*, St.g. nr. 221, 1734, 187v.; m. den *steenbeckmeersch*, west den wygaert noort den keyts, St.g. nr. 224, 1742, 26v.; *de steenbeeck merschen*, K.1762, K. 6, nr. 19, 21, K. 7, nr. 1.

253. STEENBEEKVELD (E 2) : *op steenbeck velt*, Lb.1674, 351, K.1762, K.6, 22.

254. STEENBERG (C 5) : m. geleghen *op de(n) steenbergh*, P.1571, 1v., 4r., 12v., p.; *te steenberch*, St.g. nr. 243, 1654; l. *te steenberghe*, oost het muelenvelt, Lb.1674, 1v., 2v., p.; *Steenberch*, W.1728; *op steenbergh*, St.g. nr. 221, 1734, 1734, 227r., M.1734, enz.; *gehuchte ten Steenberge*, St.g. nr. 230, 1770, 149r.; *Steenberg*, B.1843, Bev.1846.

Steen, «steenachtige grond» of (in de betekenis van een versterking) + *berg* «verhevenheid». Zeer verspreid toponiem. Vgl. Hofstade, nr. 660.

255. STEENBERGDRIES (C 5) : *te Steenberghe... west den steenberchdrisch*, suyt sheerenstrate, oost den vijfpont, noort

den pollaerden boesch, Lb.1674, 306; *Steenbergh driesch*, Ku. 1682; *den steenberh drisch*, K.1762, K.4, nr. 14, 15, 21; *op de steenbergh dries*, W.1764.

Hier breder uitlopende weg, met waterpoel.

256. STEENBERGMEERS (C 5) : oost ende noort den *steenberchmeersch*, Lb.1674, 65; *in den steenbergh meersch*, St.g. nr. 234, 1781, 158v.;

257. STEENBERGSTRAAT (C,D 3,5) : de *Steenbergstraete*, W.1764; *Steenbergstraet*, B.1843, nr. 1; *Steenbergstraat*, Verl. 1919.

258. STEENBERGWEG (C 4, 5) : *Steenbergweg*, B.1843, nr. 26.

259. STENENBRUG (l.onb.) : west de *steene brugghe*, St.g. nr. 220, 1730, 513v.

Waarschijnlijk een gemetselde brug over de beek.

260. STICHELKEN (l.onb.) : de Keytse tegen *het stichelken*, Krek. 1791.

Stichel «slagboom of hek» of «stenen stapsteen» welke de toegang tot een kouter afsloot. Vgl. Hofstade, nr. 269, Lede, nr. 1080.

261. STRIJMEERS (D 1) : pratum, *quod dicitur stridmersch*, Oork. Abdij Ninove, 1254, 221; *op den strijmeersch aen speye*, P.1571, 2r.

«Omstreden meers; om welks bezit een rechterlijke betwisting werd gevoerd».

X. SWANENBLOK, zie Zwanenblok.

262. TIENDAGWAND (l.onb.) : block ghen. *de thiendagwant*, M.1734.

Partij genoemd naar de grootte.

263. TORREKENSLOCHTING (D 3) : op een hofstede, *oost Torrekens lochtinck*, suyt den keyts tegen het Echelken., noort s'heeren straete, Krek. 1704, nr. 215; 1 d. 50r. *genaempt tuerrekens lochtinck*, geleghen teghen den mansdal St.g. nr. 221, 1734, 188v.; 1d. 50r. *gen. turrekenslochtinck* tegens den mansdael, St.g. nr. 224, 1742, 26v.; *oost torrekens lochtinck*, suyt de Keytse tegen het stichelken, noort 'sheeren straete, Krek. 1791.

«Afgesloten perceel» genoemd naar de eigenaar. Fn. *Torrekens* (17e en 18e eeuw).

264. TRUIKEN PIETERS (C 2) : behuysde stede *ghenompt traeyken pieters*, oost het paddenholle straetken, Lb.1674, 60.

Hofstede genoemd naar de bezitster, nl. *Truiken* (vleivorm van Geertrui) *Pieters*.

265. VAAG (l.onb.) : *oost de vaege*, St.g. nr. 233, 1778, 1v.
Vaag «woest, onbebouwd». Vgl. Lede, nr. 1116, Hofstade, nr. 696.

266. VELDBAAN (C,D 4,5) : *suyt de velt baene*, K.1762, K.3, nr. 32.

Dezelfde baan als Rijweg.

267. VELDMEERS : *droghe weyde gen. den veldemeersch*, P.1571, 13r.; *etteveye(n) gelege(n) inden veeldemeersch*, P.1571, 9v.; *de veldemeerschen* St.g. nr. 243, 1654; m. *inden vellemeersschen*, west denderwindicke, *suyt de vellemeersch straete*, Lb.1674, 307; m. *inden vellemeersch*, Lb.1674, 16v., 20v.; *partije veltmeersch* vanden cappellerijede goet van Pollaerde, west het losgat vanden Pollaerdemeersch ende het woustijnten, *suijt den Weijgaert*, Lb.1674, 208; *drooch weede inde veldemeersch*, noort de vriese, Lb.1674, 61, 218, St.g. nr. 223, 1742, 84v.; *inden veldemeersch*, noort den quaeybroeck, St.g. nr. 221, 1734, 225r.; *inden vellemersch*, noort den quaybroeck, St.g. nr. 221, 1734, 225r.; *inden veldenmeersch*, St.g. nr. 222, 1740, 246v., 247r.

«Stuk akkerland van beperkte omvang», nadien maaimeers. Er zijn er te Pollare twee, nl. een nabij het Kwaadbroek en een ander in de Pollare meers. Komt eveneens voor te Oubrakerel (P.1571, 10v.) en te Denderwindeke «*inden veldenmeersch*» (P.1571, 1v.).

268. VIJFPOND (C 5) : *droghweede ghenompt den vijfpond*, Lb. 1674, 306, 324; te steenberghe, *suyt den vuyfpont*, Lb.1674, 214.
Vermoedelijk genoemd naar de aankoopprijs (5 pond).

269. VIJVERMEERS (l.onb.) : *vijvermeersch*, P.1571, 2r.; m. *ghen. den veijvermeersch*, oost de kueselle, Lb.1674, 131; *den vijvermeersch*, St.g. nr. 224, 1742, 40v., 41v.

«Laag gelegen meers». Vgl. Haaltert, nr. 842.

270. VISSENBOS (D 5) : l. *inden moosbrouck ghenompt vusschen bosch*, noort den neercauter, Lb.1674, 141; l. *gen. den russchenbosch*, St.g. nr. 224, 1742, 40v.

Visse, fisse «*bunzing*» of voor *vitse*. Dus een dieren naam.

271. VIJSESTRAAT : *Vissekets* B.1843, nr.7; *vissestraat*, Bev. 1846.

272. VLIERENDRIES (l.onb.) : *straete van het gescheede van Meerbeke naer den flieren driesch* (verder tot op de plaetse), W.1792, 1784; *Flurendriesch* B.1843.

Dries nabij een vlierstruik.

273. VLIERENPAAL (l.onb.) : l. op thounnerscot, *west den flielen pael*, Lb.1674, 266.

«Vlierstruik, dienstdoende als grensstruik». Vgl. Kontich, nr. 2525, Haaltert, nr. 849 en Lede, nr. 1142.

274. VOGELENZANG (C 5) : in pachte *den voghelsanck*, P.1571, 2r., 18v.; in pachte *den voghelesanck* op den steenberch, P.1572, 2v., 21r.;

«Vogelzang eerst poëtische naam voor bosrijk oord, later soms ook afgedaald tot beruchte plaats» (Moerman, Ndl. pln. 251).

Vgl. Lede, nr. 1243, waar het een huisbenaming is, en Kontich nr. 2530, waar het een plaatsnaam is.

275. VRIESE (B 4) : m. gen. den ketele... *teghen de vriese*, Arek. 1597; m. gen. *de vriese*, oost de straete ofte losgat vanden quaetbrouck, noort den gracht van den quaetbrouck, Lb.1674, 61, 218, 233, 274.

Perceel gen. naar fn. *De Vriese*.

276. VRIESEMEERS (B 4) : m. *inde(n) vriesen meersch*, P.1571 23r., 23v.; *tegen den vriesen meersch*, Arek.1673.

277. WAGENWEG (C 4,5) : op tmeulenvelt, *oost den waeghenwech*, suyt den weech van de muelen naar Steenberch, Lb.1674, 2r.

Dezelfde baan als Steenbergstraat.

Gewone benaming voor een berijdbare baan, in tegenstelling met voetweg.

278. WALBORREVELD (l.onb.) : *tWaelborrenvelt*, Arek 1597; *het Waelborre velt*, Arek. 1673; l. aen den effelteiren, *west het walborreveld*, Krek. 1698, St.g. nr. 222, 1738, 164r.

Mogelijk gelegen op Denderwindeke (*opt Walborrenvelt*, P. 1571, 2r.). Veld nabij de bron van een wal (= kunstmatige hoogte).

279. WALRAVENBERG (C 5) : *Walraveberg*, Kad. 1835, passim; *Walrave(n)burg*, Kad. 1835; *Walravenberg*, B.1843.

Dezelfde plaats als Steenberg.

280. WATERLOOP : *de waterloop* ofte beke commende van aen het gesheet van Denderwindeke loopende door de moosbroecken tot tegen het gesheet van Meerbeke, W.1764; *de waterloop* beginnende van inde Hollanders leedende naer de moosbroeckbeke, 1764.

281. WEERD (D 1) : m. *opde(n) weert*, P.1571, 1r., 1v., 2r., passim; m. *op den wert*, P.1571, 5v.; *meersch inden veert*, P.1571, 23r.; m. *up den Weert*, Ra. Gent, Krek. 1594, Arek. 1597; *op den weert*, wisselmeersch, oigst d'oude Dender, west de Rijt, O.1654, nr. 660; m. *op de wert*, west de muelenmeersch suyt de rijdt, Lb.1674, 17v., 20v., 47, 218, passim; m. *op den weirt*, St.g. nr. 221, 1732, 32r.; *opden weerd*, wesende wisselmeersch, St.g. nr. 221, 1734, 184v.

Werde, weerd «land gelegen aan een rivier», «ingedijkt weiland». - Komt eveneens voor te Herdersem (P.1572, 50v.) en te Wichelen (P.1571, 46r.).

282. WEERDBRUG (D 1) : *van de Wertbrugghe*, Drek, 1699, *plancken aende weertbrugghe*, Drek. 1732.

Brug over de Dender nabij de Weerd.

283. WEZELPUT (l.onb.) : *ten weeselputte*, P.1572, 13r., 14v., 21v.; *stede... op den weselputte*, P.1571, 12r., 14r., 17r., *passim*; *bij de weselput*, Lb.1674, 63, W.1764; *bijden weselputte*, west het weselstraetken, noort sheeren straete, Krek. 1704, St.g. nr. 221, 1724, 221v, enz.; behuysde stede *gen. den weselputte*, suyt de cappellanie van Aspelaere, west het meulestratien, noort de straete, St.g. nr. 230, 1769, 137r.; *van den weiselput*, W.1789; *aenden wezelput*, W.1791; de straete *vanden wisselput* naer Ste Mertens vijver, W.1792.

Huisbenaming : *wezel* (dier) + *put*.

284. WEZELSTRAAT (l.onb.) : *het weselstraeten*, Lb.1674, 55, 416; *oost het weselstraetken*, suyt het muelenvelt, Lb.1674, 5r.; op muelenvelt, *oost het weselstraet*, Lb.1674, 160; west *het weselstraetken*, Krek. 1704; *het wesel straetien*, Krek. 1791;

285. WIJMENIER (F 4) : m. *ghen. den weymenhier*, suyt lanch de becke, Lb.1674, 123; m. *ghen. het weymenhirken*, suyt de dender, noort de dam, Lb.1674, 322; *suyt den wijmenier*, St.g. nr. 223, 1741, 158r.

Bos van teenwilgen. Vgl. Impe, nr. 302.

286. WIJNGAARD (D,E 2) : l. *op den wijngaert*, P.1571, 1r., 2r., 3v., *passim*; l. *opden wijgaert*, P.1571, 4r., 5r., 28r, Arek.1597; l. *upden Wijngaert*, Krek. 1594, Arek. 1673; noort *den wijgaert*, St.g. nr. 243, 1653; l. *op den wijgaert*, St.g. nr. 243, 1653; *op den wijngaert*, suyt den groenenwech ende noort den gracht, nr. 661, O.1673; l. *opden weygaert*, suyt den groenen weg ledende naer den houden veyver, Lb.1674, 8r., 23r., 49, *passim*; *oost den weyghert*, Lb.1674, 2r.; l. *op den wijngaert*, St.g. nr. 220, 1724, 220r., M.1734, nr. 221, 1734, 182r. enz.; 30r. lants *op den weijgaert*, oost den rottenbosch, St.g. nr. 224, 1742, 26r.; op *den weijngaert*, St.g. nr. 224, 1743, 191v.; l. *op den wijgaert*, K.1762 K.6, nr. 52, 37; *Wijngaerd*, Kad. 1835; *Weyngaert*, B.1843.

Toponiem herinnerend aan een vroegere kultuur in de middel-eeuwen zeer verspreid in onze gewesten. Zie *Land van Aalst*, jg. VII, 1955, blz. 274.

287. WIJNGAARDLOS. (D,E 2,3) : *Weygaerd los*, B.1843, nr. 6.

288. WIJNGAARDWEG (D,E 2,3) : *west het straetten vanden weijgaert*, Lb.1674, 356; *Weygaerdweg*, B.1843, nr. 16.

276. WILGEN (DE) (D 4) : l. opden neercauter ghen. *de wilghen*, noort den reewech, Lb.1674, 228.

Vermoedelijk een perceel door wilgen omgeven.

289. WINDMOLEN (C 4) : Adriaen de Bramakere haut in pachte van mer Willem van goux, riddere heere vand(en) Lande van Wedergrate *eenen Wintmueelen* tsiaers voor XXV sacken coorens ende eene sack tarruwen, P.1571, 8v.; Corn. van Eesbeke pacht «van den heere barron van 't lande van wedergraet zekeren *wintmeulen* ghestaen binnen de prochie van Pollaer opt meulevelt» sinds 21.12.1625 in pacht genomen, St.g. nr. 243, 1654; noort den voetwech leedende *naer den wintmueelen*, Lb.1674, 3v.; l. opt meulevelt, suyt den voetwech loopende *naer den wintmueelen*, Krek. 1698, nr. 214; *ontrent den wintmolen* W.1764; *den wintmolen* dezer prochie, Krek. 1791.

Deze stenen korenwindmolen, eigendom van de heer van Wedergrate, werd in 1931 afgebroken.

290. WINKELEER (B 3,4) : m. *inden winckelere*, P.1571, 2v., 3r., 21r., passim; meersch *inden winckeleere*, P.1572, 3r., 23v., 33v.; m. *inden winckeler*, St.g. nr. 243, 1654; meersch *inden winckelleer*, noort het clijn cromwil, Lb.1674, 372; meersch *opden winckellere*, suyt de reyt, west den dam ende het losgaet, Lb. 1674, 67, 280, 410; m. *onder den winckeler*, suyt de reyte, weest den dam, noort het cleyn Cromwiel en den langhen meersch, K.1762, K.9, nr. 66; m. *inden winckl* (sic) *inden vellemersch*, noort den quaybroeck, St.g. nr. 221, 1734, 225r.

Personnifikatie op -er : «het perceel in de hoek». Vgl. Lede, nr. 1207 en Kontich, nr. 2714.

291. WISPELEERWEG (B,C 5) : *Wispeleerweg*, B.1843, nr. 30.

292. WISSELMEERS (A 4) : *nort het wisselmeeselden*, Lb.1674, 92; m. opden oppersten quabrouck, *west den wisselmeersch*, Lb.1674, 58, 248.

Herinnering aan de vroegere driejaarlijkse wisselbouw van gronden. Vgl. Kontich, nr. 2722.

293. WOESTIJNTJE (l.onb.) : *het woustijnten*, Lb.1674, 208; l. *gen. het wastijnten*, St.g. nr. 221, 1734, 181v.

«Woest land».

294. ZAAPOT (l.onb.) : m. *inden saenpot*, P.1571, 25v.

Genoemd naar de vorm ? Zaan dial. voor «room».

295. ZAAPOTBRUG (l.onb.) : m. *aende zeenpot brugghe*, Arek. 1597; m. *aende zaenpotbrugghe*, Arek. 1673; *de Zandpotbrugge*, W.1764; naer den flierendriesch ende voorts naer de *Saenpot brugge* ende plaetse, W.1775, 1777.

296. ZEVENDAGWAND (l.onb.) : VII dachwant maymeersch genaempt die seven dach(wan)t, P.1571, 2v.

Perceel genoemd naar de grootte.

297. ZIEKHUIS (l.onb.) : aen(t) sieckhuys P.1571, 2r .

Herinnering aan de vroegere verpleging van melaatsen en pestlijders. Vgl. Lede, nr. 1223.

298. ZURENMEERS (l.onb.) : meersch gen. den sueren meersch, P.1572, 20r.

Wijst op de samenstelling van de bodem. Vgl. Hofstade, nr. 794.

299. ZWANENBLOK (E,F 3) : lant ghen. het swannenblock, suyt den haeselleren bosch, noort den wech leedende naer den auden vejiver bosch, Lb.1674, 354, 382; *Zwanenblok*, Kad. 1835.; *Swaren Bleck*, B.1843.

Vgl. *swanenvelt* te Bambrugge (P.1571, 41r.), *swanevelt* te Impe (P.1571, 17v.) en *zwanenmeersch te Ninove* (P.1572, 11r.).

OVERZICHT VAN HET MATERIAAL

I. NATUURNAMEN.

a. *Het uitzicht van de bodem* is van speciaal belang in de toponymie, aangezien het geringste bodemverschil kan aanleiding geven tot de vorming van namen :

1. *Hoogten* heten *berg* : *Hengstberg*, *Kaasberg*, *Molenberg*, *Plaatsberg*, *Raasberg*, *Steenberg*, *Walravenberg*.

Sommige plaatsen worden aangegeven als hoger gelegen in verhouding tot een andere plaats : *Bovenste* of *Opperste Kwaadbroek*, *Bovenste Lochting*, *Bovenste Meers*, *Bovenste Raesberg*, *Hoge meers*, *Hoog Hoenderskot*.

Een kunstmatige bodemverhevenheid noemt men *dam*, *wal* : *Bosstraatdam*, *Dam(meken)*, *Donkt*, *Klein Dammeken*, *Oude Dam*, *Pollare Dam*.

2. *Laagten* : *helle*, *dal*, *laag*.

Hiertoe behoren : *Hellen*, *Hengstdal*, *Ketel*, *Laag-Hoenderskot*, *Mansdal*.

Sommige plaatsen zijn slechts gelegen op een lager niveau dan een ander gelijknamige partij : *Benedenste* of *onderste Kwaadbroek*, *Benedenste* of *onderste Wijngaard*.

b. Andere toponiemen wijzen op de *samenstelling en de hoedanigheid van de bodem*.

samenstellingen met *leem* : *Kleemput, Merrelput*.

samenstellingen met *steen* : *Steenbeekmeers, -veld*.

samenstellingen met *zand* : *Donkt, Duin*.

Waardevol heet : *Boterveldeken, Boterweide, Mei, Schapraai*.

Moerassige bodem is *Holland*.

Droge gronden zijn : *Ku(r)sele (?)*.

Op de oorspronkelijke *onvruchtbaarheid* van de grond wijzen : *Heiland, Woestijntje*.

c. Tot de natuurnamen mogen ook gerekend worden de namen in verband met de *bewatering*.

1. Vooreerst de natuurlijke opwellingen : *bron* (of *fontein*) : *Borreken, Borremeers, Sint-Kristoffelsborre*.

2. *Stilstaand water* heet *put* of *vijver* : *Hekkersput, Oude Vijver, Sint-Martensvijver*.

3. *Natuurlijke waterlopen* heten *beek* : *Beek, IJzermansbeek, Kabbeek, Moosbroekbeek, Steenbeek*.

Kunstmatige waterlopen zijn *grachten* : *Eigensloot, Gracht, Middelgracht, Paddenholengracht, Reitgracht*. Eveneens *Reit*.

d. Een gedeelte van de gronden bleven geruime tijd in *onbebouwd* toestand.

1. De *bossen* : *Bos, Eikenbos, Hazelarenbos, 'sHerenbos, Kerkbos, Oude-Vijverbos, Polderbos, Pollarebos, Rottenbos, Vissenbos*.

Verder ook : *Vogelenzang, Rijsman*.

2. De *namen van struikgewassen* behoren ook tot de natuurnamen : *Wijmenier*.

3. Eveneens de *met kruiden begroeide gronden* behoren tot de natuurnamen : *Genst* (brem), *Roosveld*.

4. Evenzo de toponiemen ontstaan naar de *namen van de bomen* : *ten Abeelkens, Iepermeers, ter Wilgen, —Neffelteiren*.

e. Sommige natuurgronden kregen een *ekonomische betekenis in het latere kultuurleven*, als *broek* of tot *kultuur gebrachte moerasgronden* : *Bannelingbroek, Benedenste Kwaadbroek, Kwaadbroek, Moo(r)broek, Onderste Kwaadbroek, Pollarebroek, Palloken (?)*.

II. KULTUURNAMEN.

a. De namen verbonden met de *grensscheiding* kwamen tot stand met de *kultuurtoestand* van de streek. Hierin speelden de *bomen* een belangrijke rol : *Doren, Sint-Antoniusboom, Vlierenpaal*.

b. Eigenlijke kulturenamen zijn deze gebruikt om *ontgonnen land* aan te duiden. Het is vooral *rode* dat op ontbossing wijst : *Ro(e)(de)*.

c. Enkele toponiemen zijn gevormd door *persoons-* of (en) *familienamen* : *Kaasberg, Kammaarshoek, Klaas, Conink, Maaielossens, Mansdal, Metienveldeken, Riemenslochting, Rombout, Torrekenslochting, Truiken, Pieters, Vriese*.

d. Ook de *eigendomsverhouding* vormde toponiemen :

1. *Wereldlijk gezag* : 's *Herenbos*.
2. *Geestelijke instellingen* : *Armenmeers, Kapellemeers, Kerkbos, Chartreusen meers, Curenbanninck, Curenbundel, Curenhuis, Sint-Martesdagwand*.

e. Sommige namen wijzen op de aard van *het eigendoms- of gebruiksrecht* : *Dries, Kerkdries, Roedries, Steenbergdries, Vliendries, Eigen, Gemeente, Gemeentemeersen*.

f. Sommige toponiemen danken hun ontstaan aan *de vorm en de uitgestrektheid der percelen*.

1. De uitgestrektheid : *groot, klein*. *Groot en Klein Kromwiel, Grote Banneling, Grote meers, Grote Palloken, Kleine Hammer, Klein Rijland, Lettermeers*.

2. Percelen werden ook genoemd *naar de grootte* : *Bunder, Drie Dagwand, Curenbundel, Lang Half Bunder, Sint-Martensdagwand, Tiendagwand, Zevendagwand*.

3. De *vorm* slaat vooral op de lengte en ook op de breedte : *Lang Half Bunder*. Ook op de speciale vorm : *Pennepaart, Ronde-meers, Zaanpot (?)*.

g. De voornaamste onder de kulturenamen zijn de toponiemen die wijzen op de *voor bebouwing geschikte gronden*. De oudste zijn de kouters : *Nederkouter*.

Van latere datum zijn de *veld- en landnamen* : *Beekveld, Boterveldeken, Hoenderschotveld, Meerelputveld, Metienveldeken, Molenveld, Nederhoenderskotveld, Roosveld, Schalkemveld, Stebbingenveldeken, Steenbeekveld, Walborreveld, Heiland, Klein Rijland*.

Meers is de meest verspreide naam voor grasland : *Armenmeers, Borremeers, Dendermeers, Gemeentemeersen, Hekkersmeers, Hofmeers, Hoge meers, Hollandersmeersen, Hustersmeers, Iepermeers, Kappelmeers, Kettersmeers, Chartreusenmeers, Lange meers, Molenmeers, Nieuwe Meers, Oude Meers, Perremeers, Pollaremeers, Sint-Annameers, Steenbeekmeers, Steenbergmeers, Strijmeers, Veldmeers, Vijvermeers, Vriesemeers, Wisselmeers, Zurenmeers*.

Verder *weide* : *Boterweide; eveneens Weerd*.

h. Speciale betekenis in het landbouwersleven van vroeger hadden de *afsluitingen en omheiningen*, aangezien elke kouter moest afgesloten zijn.

1. *De afsluitingen* : *hekkelken* (haag).

2. De omheinde plaatsen heten *blok, gaard, lochting, perre, schot* : *Blokken, Boomgaard, Bovenste Lochting, Hoenderskot, Hoplochting, Kamlochting, Nederhoenderskot, Perremeers, Ravenschot, Torrekenslochting, Wijngaard*.

3. *De toegangen* (gat) werden afgesloten met een *stichel* : *Lap, Stichelken*.

i. *Speciale benamingen* :

1. in verband met *speciale bebouwing* : *Hoplochting, Wijngaard*.

2. genoemd *naar het beroep van de eigenaar* : *Kokerken(?)*.

3. in verband met *vogels* : *Hoenderschot, Ravenschot, Zwanenblok*.

4. in verband met andere *dieren* : *Hengstberg, Hengstdal, Padendholen, Wezelput*.

5. als een herinnering aan *vroegere volksgebruiken* : *Doelen, Keizer*.

6. overblijfsels van *oude rechtsgebruiken* : *Banneling, Kettersmeers, Strijmeers*.

7. in verband met de *plaatselijke nijverheid* : de brouwerijen : *kamlochting*; de molens : *Molenberg, Molenmeers, Molenveld, Windmolen, Kareeloven*.

8. ontstaan uit *kerkelijke gebruiken* : *Kluis, Sint-Martenskluis, Ziekhuis*.

9. overblijfselen van de *folklore* : *Hekkersmeers, Nekkersput*.

j. *Wijken en gehuchten*. Het centrum van het dorp heette ouds «nabij de kerk», later *Plaats*. Andere oude wijken zijn *Ro(e)(de)* en *Steenberg*.

k. *Woningen* : *Oud hof, Riddershof*.

1. *Gebruikte namen voor verkeerswegen*.

De voornaamste verkeerswegen heten *straat, baan, wagenweg*; kleinere wegen heten *weg, pad*.

1. een bepaald gebruik door dieren schonk soms naam : *Koedreef*.

2. andere benamingen wijzen op de richting van de weg : *Ni-noofsebaan*.

3. zelfs de hoedanigheid en het uitzicht van de weg schonken naam : *Groenenweg, Holstraat*.

4. *Eigendomsrecht* komt voor in wegnamen gevormd met familienamen : *Lambrechtsweg*.

5. ook speciaal gebruik schonk naam : *Diefhoekweg, Kapelleweg, Kerkbaan, Pastorijweg, Schuitstraat.*

III. TAALKUNDIGE AANTEKENINGEN.

a. *Personificeringen.*

op suffiks *-man* : *Beekman, Rijsman.*

op suffiks *-aard* : *Kallaard, Kloppaard.*

b. *Afleidingen met suffiks -t* : *Roost.*

c. *Adjectieven op -er.* : *Hammer, Iepermeers, Liedermeers, Winkelelaar.*

== ONZE BIBLIOGRAFIE ==

1) ALGEMEEN.

TH. VERGRIETE :

TABLES GENERALES DES REGISTRES AUX ACTES DE PARTAGE DE LA VILLE ET CHATELLENIE DE BERGUES. I. TABLES PAR VILLAGES ET PAR REGISTRE POUR LES PAROISSES DE LA CHATELLENIE.

324 blz. Uitgave Familia et Patria. Handzame 1972. Prijs : 625 fr.

Thérèse Vergriete, archivaris van de stad Bergues (Sint-Winoksbergen, Noord-Frankrijk) liet in 1968 haar Indices Pootersboeken van Sint-Winoksbergen uitgeven. (Zie onze recensie nrs. 2 en 3 van jaargang 1969, blz. 115). Thans verschijnt van haar het eerste deel van drie Indices op de staten van goed van Sint-Winoksbergen. Dit eerste deel bevat de staten van goed van al de parochies van de kasselrij Bergues, waarvan de tijdsperiode ononderbroken loopt van 1550 tot 1790. Bergues bezit een rijk en groot archieffonds. Veruit het grootst aantal dossiers zijn Vlaamstalig. We hebben dit zelf uit de mond van de archivaris vernomen tijdens een bezoek aan dit archief. De Vlaming van hier mag niet vergeten dat Frans-Vlaanderen een geroofd stuk Vlaanderen is, waarvoor hij ook in deze tijd een levendige belangstelling hoeft te tonen.

Op dit eerste deel volgt binnen afzienbare tijd deel II (Indices Stad, Ytztittende en Proossche van Sint-Donaas) en deel III (algemene naamtafels op de delen I en II). Dit werk vermeldt wel geen enkel detail met betrekking met het Land van Aalst, maar de rijkdom aan Vlaamse familienamen stelt de navorser in de mogelijkheid banden te zoeken tussen families met dezelfde naam in het Land van Aalst, als in de kasselrij Bergues. We zijn Thérèse Vergriete dankbaar voor het ontsluiten van dit Vlaams archief van Bergues ten bate van onze Vlaamse familie-vorsers.

2) ALGEMEEN.

VICTOR GAILLARD :

RECHERCHES SUR LES MONNAIES DES COMTES DE FLANDRE DEPUIS LES TEMPS LES PLUS RECULES JUSQU'AU REGNE DE ROBERT DE BETHUNE INCLUSIVEMENT.

Gand 1852. - VIII + 144 + 30 blz. Vermeerdert met 23 platen (muntvoorstellingen). Facsimilé-uitgave van Familia et Patria, Handzame. 1972. Gebonden in kunstleder met goudopdruk. Prijs : 350 fr.

De numismatiek boeit heden ten dage tal van verzamelaars en mede ook de historici. Maar spijtig genoeg beschikken ze niet altijd over de nodige literatuur, vooral als het gaat over muntstukken en het muntenslaan in onze eigen gewesten tijdens de middeleeuwen. Met het doel de verzamelaars ten dienste te zijn gaf Familia et Patria onlangs dit anti-kwarisch quasi onvindbaar werk in facsimilé uit, dat een goede handleiding betekent voor de kennis van onze Vlaamse munten uitgegeven tijdens het bestuur der graven van Vlaanderen. De tijdspanne loopt in dit werk vanaf de Karolingers tot en met Robrecht van Bethune (862-1332). Als lokaliteiten in het Vlaanderen van toen, bekend om het muntenslaan, of vermoedelijk althans, staan genoteerd: Aalst, Aardenburg, Oudenaarde, Aksel, Sint-Winoksbergen, Bourbourg, Brugge, Cas-

sel, Kortrijk, Damme, Diksmuide, Sluis, Gent, Douai, Geraardsbergen, Lille, Orchies, Poperinge, Dendermonde, Ter Muiden, Torhout, Ieper. Een korte historische schets van elk dezer lokaliteiten gaat het bespreken der munten vooraf. Volgen dan een dertigtal bladzijden bewijsstukken, zestien in aantal; dit zijn charters in verband met het munten slaan of met hetgeen er contact mee heeft. We vestigen nog de aandacht op de uitvoerige reeks muntvoorstellingen die de tekst meer verterbaar maken.

3) ALGEMEEN.

LUK STOKMAN :

DE BRIEVEN VAN ASSENEDA EN DE VIER AMBACHTEN.

Appeltjes van het Meetjesland. Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland. 1972. Uitgave 1973. nr. 23 blz. 5-126.

De auteur neemt hier een onderwerp onder handen dat doorgaans door historici en vooral door de lokale geschiedschrijver amper wordt aangeraakt: de geschiedenis van het finantieel beheer, dan nog in volle middeleeuwen. Hij biedt ons een vastopgebouwde studie van het finantieel beheer in de gebieden Assenede en de Vier Ambachten. In tegenstelling met de grote brieven, waarin de cijnsen in natura werden betaald, brachten de nieuwe brieven het betalen van cijnsen in geld. Dit gebeurde ook te Assenede en Vier Ambachten. Achtereenvolgens handelt de auteur over het ontstaan van de brieven en de werking van het ontvangsbureau: het ontstaan der cijnsen, structuur van de rekeningen, ontstaan van de brieven van Assenede en Vier Ambachten; de geografische verspreiding van de cijnsen; het ambacht Maldegem, de keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke, het ambacht Zomergem, de keure van Desteldonk-Sleidinge, ambacht Boekhoute, ambacht Assenede, ambacht Aksel, ambacht Hulst, de poldergebieden, de streek van Aalter, de streek van Deinze en Sijsele, Gent en omgeving. Volgt dan de publikatie van enkele oude rekeningen einde 1200, waarin we voor het Land van Aalst vermeld vinden: het goed Diepenbome te Vlierzele en de naam Joannes zoon van Goswijn de Dale te Woubrechtgem. Een studie, die opvalt door haar rijke inhoud aan bouw materiaal, aan middeleeuwse persoonsnamen en aan toponiemen, wat genealogen en toponymisten bijzonder zal interesseren. Ook wijzen we op het uitgestrekt gebied dat zijn studie bestrijkt: een groot stuk van Oost-Vlaanderen en van Zeeuws-Vlaanderen. Het is dan ook niet te verwonderen dat de auteur met dit zijn werk de eerste prijs voor Heemkunde van de Provincie Oost-Vlaanderen anno 1973 kreeg toegewezen.

4) ALGEMEEN.

CARL-ALEXANDER von VOLBORTH :

HET WAPEN. STIJL EN VORM.

82 blz. waarvan 30 platen. Ingenaaid. Uitgave Familia et Patria, Handzame, 1971. Prijs: 150 fr.

Op stuk van heraldiek denkt een oningewijde wellicht dat het hier gaat over de kleuren van het wapen en over de bijhorende figuren. De auteur heeft het over iets heel anders, namelijk over de stijl en de vorm van het wapenschild. We kunnen het boek best kenmerken als de eerste speciaalstudie, gewijd aan de vorm en de stijl in de heraldiek, die het Nederlandssprekend publiek ooit te lezen kreeg. Na de korte inleiding, bedoeld als historische kijk op het ontstaan en de evolutie van het wapen, weidt schrijver verder uit over het gotische wapen, het renaissance-

wapen, het barok-rococo wapen, het empire wapen, de hedendaagse wapenvormen, hoe wordt een wapen afgebeeld en tenslotte een nuttige bibliografie.

Voor elke periode geeft de auteur enkele wapens, die hij zeer bondig beschrijft. Het zijn wapenschilden van bekende adellijke families uit België, Nederland, Duitsland, Engeland, Rusland, Frankrijk, Italië en Spanje. Een werk dat ook de heraldicus uit het Land van Aalst best kan gebruiken.

5) ALGEMEEN.

OOST-VLAANDEREN :

ABDIJEN EN BEGIJNHOVEN.

Uitgave Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. Gent 1973. 36 blz. 33 illustraties.

Een aantrekkelijke brochure, uitgegeven ter gelegenheid van het Jaar der Abdijen en Begijnhoven, waarin we korte bijdragen vinden over de Sint-Baafsabdij, Sint-Pietersabdij te Gent, de abdij van Nonnenbos te Gent, de Bijloke te Gent, Sint-Pieters en Sint-Paulusabdij te Dendermonde, de abdij van Drogen, de Sint-Korneliusabdij te Ninove, de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen, de abdij van Roosenberg te Waasmunster, de abdij Maagdendale te Oudenaarde, Gent stad der begijnhoven : Sint-Elisabeth - of Oud Begijnhof te Gent, het Klein Begijnhof Onze Lieve Vrouw ter Hooye te Gent, Sint-Amansberg.Groot Begijnhof, het Sint-Alexiusbegijnhof te Dendermonde, twee begijnhoven - weinig begijnen te Oudenaarde. Mooie bladzijden geschiedenis van ons rijk kristelijk verleden in onze Oostvlaamse gewesten. De toerist of belangstellende zal er zaken in ontmoeten die hij nooit vermoed heeft.

6) ALGEMEEN.

OUDE OOSTVLAAMSE HOEVEN.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. Bijlage in 21e jg. nr. 6. nov. dec. 1972.

We citeren hier voor het Land van Aalst : het goed ter Caelberghe te Moortzele, het goed te Calverhaege te Melle, het hof te Campine te Borsbeke, het goed te Canteneys te Merelbeke, het hof te Canugem te Godveerdegem, het goed ter Capellen te Meilegem, het hof te Cockenbeke te Sint-Maria-Lierde.

id. id. 22e jg. nr. 2 maart, april 1973.

Het goed te Cotele te Gontrode, het Coolsenhof te Haaltert, het hof te Cotthem te Erpe, het goed te Cranckentroost te Merelbeke, het goed te Crombrugge te Merelbeke, het goed ten Daaloever te Westrem.

7) ALGEMEEN.

MYRIAM DE WINTER :

DE ABDIJ VAN AFFLIGEM.

Brabant. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Toeristische Federatie. Brussel. 1973. nr. 2. blz. 26-31. Zeven illustr.

De abdij Affligem, nam een voorname plaats in, in het leven van het herzogdom Brabant. Een opname in onze recensies van het Land van Aalst past hier wel, want deze eeuwenoude beroemde abdij lag en ligt nog in de schaduw van de hoofdstad van Keizerlijk Vlaanderen : Aalst. In de loop der eeuwen zal wel een of andere vorm van wisselwerking bestaan hebben tussen Vlaanderen aan de Dender en het stukje Brabant aan de andere oever van deze rivier.

8) **ALGEMEEN.**

JEAN DESOBRY :

UTENHOVE. SERSANDERS. de WEDERGRAETE. van der CAMERE
HARINCX.

Le Parchemin. Office Généalogique et Héraldique de Belgique. Bruxelles.
XXe Serie. n° 165. Mai, Juin 1973. blz. 164-165.

De bondige bijdrage van een Franse navorsers uit Amiens, bedoeld als een vraag om nadere gegevens te vinden over betreffende families, biedt ook voor andere belangstellenden enige lijnen dokumentatie. Zo vinden we enkele biografische details over Roland de Wedergraete, ridder, heer van Voorde, kastelein, groot-baljuw, onder-baljuw en ontvanger van Ninove rond de jaren 1477.

9) **ALGEMEEN.**

F. LEMMENS :

REPERTORIUM VAN DE XIXe EEUWSE BIDPRENTJESPORTRETEN.
Vlaamse Stam. Tijdschrift voor Familiegeschiedenis. Jaargang IX. nr.2.
februari 1973 blz. 75-78. Twee illustr.

Voor het Land van Aalst stippen we aan: Droesbeke Elisa, ° Dikkelvenne 5-10-1855 en † Beerlegem 23-8-1895, dochter van Pius en Theresia De Vos. Droesbeke Maria Beatrix, ° Dikkelvenne 6-12-1853 en † Beerlegem 6-1-1895, dochter van Pius en Theresia De Vos. Droesbeke Marie-Christine, ° Beerlegem 22-3-1819 en † Melsele 28-4-1885, geproft bij de Zusters van Liefde te Gent 6-6-1844 als zuster Marie-Beatrix. Droesbeke Pius, ° Beerlegem 15-3-1822 en aldaar † 24-4-1895, weduwnaar van Marie-Theresia De Vos, oud-schepen en gemeenteraadslid van Dikkelvenne, lid van de kerkfabriek van Beerlegem. Droesbeke Richard-Henri, ° Dikkelvenne 15-4-1862, aldaar † 25-3-1886, zoon van Pius en Theresia De Vos.

id. id. id. nr. 3. april 1973. bez. 197-204. Vier illustr.

Evit Jean Pierre Ferdinand, ° Aalst 19-9-1803 en aldaar † 13-11-1864, notaris, oud provincieraadslid, voorzitter van de Academie voor Schone Kunsten. Fizev Augustinus, ° Opbrakel 3-12-1840 en † Troy (Noord-Amerika) 6-11-1896; licentiaat en professor godgeleerdheid, doceerde godgeleerdheid en kerkelijk recht aan het provinciaal seminarie van Troy. Fruyt Antoine, ° Dikkelvenne en aldaar † 19-5-?, 71 jaar oud, echtgenoot van Marie-Carolina Truye. Fruyt Maria Catharina, ° Dikkelvenne en † Scheldewindeke 29-6-1878, 73 jaar oud, weduwe van Bernardus De Mey. Galle Joanes, ° Paulatem 27-12-1794 en aldaar † 6-3-1888, zoon van Joannes Fransiscus en Elisabeth Vanderbruggen, burgemeester sedert 1840. Gallet Romanus, ° Leupegem, en † Gent 1-6-1888, 69 jaar oud, echtgenoot van Susanne Schruers. Galmart Benedikt, † Massemen 26-11-1893, 91 jaar oud, weduwnaar van Victoria Coorde, burgemeester van Massemen-Westrem. Galmart Victor, ° Bambrugge 19-4-1831 en † Wetteren 12-1-1884; echtgenoot van Hildegonde van Gansberghe. Ghys Maria Elisa Ghislina, ° Geraardsbergen 29-12-1865 en aldaar † 26-11-1881.

id. id. id. nr. 4; mei 1973. blz. 245-248. Twee illustr.

Gravet Maria Antoinette, ° Ieper 15-10-1838 en † Lede 11-2-1891, echtgenote van Joseph Moens. Gysel Joannes, ° Wachtebeke 27-4-1838, onderpastoor Massemen 22-6-1836, pastoor Moerbeke (Gb) 1-8-1851 en aldaar overleden 18-2-1890. Haegeman Emmanuel, ° Ninove 19-1-1804 en † Zoemergem 17-6-1888, was onderpastoor Nieuwerkerken 24-9-1827 en pastoor Aaigem 26-1-1838. Haesebeyt Justine, ° Bottelare en aldaar † 59 jaar oud, weduwe van Charles Joseph De Saegher. Haumont Joannes Ludovicus, ° Aalst 21-2-1848 en aldaar † 19-1-1873, priester gewijd 23-9-1871.

id. id. id. nr. 5. juni 1973. blz. 325-328. Twee illustr.

Hebbelinc Sophie Françoise, ° Ledeberg 20-6-1830 en † Gent 18-6-1881, weduwe van Isidore Auguste Claeys. Hebbelync Edmond Henri Corneille, ° Zwijnaarde en † Merelbeke 6-6-1875, 19 jaar oud. Hebbelync Eduard, ° Merelbeke 10-5-1815 en aldaar † 25-2-1882, weduwnaar van Adelaide Therese Meheus, burgemeester en notaris. Hebbelync Jules Octave Corneille, ° Merelbeke en aldaar † 5-4-1867, 9 jaar oud, zoon van Eduard en Adelaide Therese Meheus. Hebbelync Marie Hortense, ° Merelbeke en † Oostakker 28-8-1869, 41 jaar oud. Hebbelync Maria Octavia, ° Merelbeke 24-7-1834 en aldaar † 2-9-1877. Hebbelync Octave, ° Merelbeke en † Gent 2-3-1883, 56 jaar oud, echtgenoot van Pauline Matthys, geneesheer, Hebbelync Odonia Victoria, ° Merelbeke 15-7-1830 en aldaar † 5-9-1876. Hebbelync Pharailde, † Merelbeke 8-4-1881 44 jaar oud, chtgenote van François Claeys. Helinck Bernard, ° Kluizen 16-12-1809 en † Deinze 27-8-1878. Leraar aan het Kollege van Geraardsbergen vervolgens directeur van het hospitaal aldaar en directeur-generaal van de Zusters van Sint-Vincentius a Paulo te Deinze.

10) ALGEMEEN.

G. DECLERCK :

HUWELIJKSAFKONDIGINGEN TE LEUVEN (2e HELFT XVIIIe EEUW).

Vlaamse Stam. Tijdschrift voor Familiegeschiedenis. Jaargang IX. nr. 3, april 1973. blz. 179-190.

We citeren een paar personen, afkomstig uit het Land van Aalst, namelijk nr. 122. Dewaer L.B. geboren te Meldert 25-5-1760, zoon van J. François en Malcorps Joanna. Vraag is echter of hier soms Meldert in Limburg niet bedoeld wordt, en nr. 183 Drosbecque Ulmarus, geboren te Zottegem 18-4-1778, zoon van Louis en De Mulder Joanna Francisca.

id. id. jaargang IX. nr. 4, mei 1973. blz. 262-276.

Nr. 642 Vereecken Constant, geboren te Gentbrugge 11-4-1775, zoon van Adrien en De Cruys Jeanne.

11) ALGEMEEN.

ROGER VANNEROM :

DE PAJOTTENLANDROUTE.

Brabant. Tweemaandelijks tijdschrift van de Toeristische Federatie. Brussel. 1973, nr. 2, blz. 38-46. Dertien illustr.

Brabant publiceert regelmatig een verzorgde en goed uitgewerkte' wandel- of uitstaproute, die ook graag gelezen wordt omwille van de belichting van het historische. Zo deze Pajottenlandroute, die eveneens loopt door een stuk van het Land van Aalst, namelijk door Moerbeke (Gb). het Raspaljehos, Waarbeke en Nieuwenhove.

12) ALGEMEEN.

OMAAAR VERMEREN :

MERKWAARDIGE MERENAREN. DOM BENEDICTUS VAN DEN BRULLE O.S.B. DE EERSTE VLAAMSE ABT SINDS DE FRANSE OMWENTELING.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. XIII. nr. 2, april 1973. blz. 9-11. Drie illustr.

Enige lijnen biografie van een der grootste abten van Affligem sinds de Franse revolutie. Hij zag het levenslicht te Mere in 1799 en werd in 1823 te Mechelen priester gewijd en in 1832 benoemd tot pastoor van Sint-Maria-Lierde. Hij sloot zich aan bij de Benediktijnen van Dender-

monde, waar hij tot abt werd aangesteld en meteen tot titulair abt van Affligem. In 1870 overleed hij en zijn lijk werd bijgezet op het kerkhof der pas herstelde abdij van Affligem.

13) ALGEMEEN.

A. DEWITTE :

SCHOLEN EN ONDERWIJS TE BRUGGE GEDURENDE DE MIDDELEEUWEN.

Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis gesticht onder de benaming Société d'Emulation te Brugge. Driemaandelijks tijdschrift voor de studie van Geschiedenis en Oudheden van Vlaanderen. Deel CIX van de verzameling. Jaar 1972, uitgave 1973. Aflevering 3-4 blz. Vier illustraties.

Een uitgebreid betoog dat een historische kijk neemt op het schoolwezen in Sint-Donaas Sint Salvator, Onze Lieve Vrouw, Sint-Jacob, Sint-Gillis en de Brugse Jezuïetenschool, alles aan de hand van gedrukte en onuitgegeven bronnen. In de Donaasschool onderwezen ondermeesters afkomstig van Gent, Kaprijke, Aalst, Damme, Artois, Geraardsbergen en Rijssel (16e eeuw). De auteur geeft echter hun namen niet. Nochtans het namenmateriaal ligt er voor het grijpen.

14) ALGEMEEN.

ROMAIN DE WULF :

HUWELIJKSKONTRAKTEN 1739-1754. (1).

Vlaamse Stam. Tijdschrift voor Familiegeschiedenis. Jaargang IX. nr. 5. juni 1973. blz. 281-288.

De huwelijkskontrakten werden gelicht uit het archief van Corthals François, geboren te Brugge 3-8-1716, procureur van «s lants van den Vrijen» en notaris. De stukken berusten in het Rijksarchief te Brugge. We onderlijnen een paar personen afkomstig van het Land van Aalst: op 3 februari 1753 sloot Ronse Livinus, geboren te Dikkelvenne (Dikkelvenijne), zoon van Pieter en Corrij Pieternelle een huwelijkskontraft af met Rotsaert Joanna Albertijne, geboren te Munte, dochter van Gillis en Coorde Joanne Catharine.

15) ALGEMEEN.

H. HECHTERMANS en G. HUMBLE :

MIRAKELN TE SCHERPENHEUVEL (III).

Vlaamse Stam. Tijdschrift voor Familiegeschiedenis. Jaargang IX. nr. 5. juni 1973. blz. 289-295.

In verband met deze mirakelen lezen we : XCV. (1606) «Camille van den Berghe, huysvrouw van Joos Coomans, woonende in de parochie van Haltert, by de stad Aelst in Vlaenderen». De akte is ondertekend door J. de Gyttert te Haaltert. CIII (1606) : «Laureys, zoon van Hendrik Mottemans, woonende in het dorp Meldert onder Assche by Brussel».

16) ALGEMEEN.

WINKLER PRINS ENCYCLOPEDIE VAN VLAANDEREN II.

Vijf delen gepland. Deel II. - 509 blz. Rijk geillustreerd. Prachtband. Uitgave Elsevier Sequoia. Brussel 1973. Prijs : 895 fr.

Het tweede deel van deze encyclopedie geeft voorafgaandelijk enige bladzijden over de historische geografie, de prehistorie, en de politieke geschiedenis van Vlaanderen lopend van de Romeinse periode tot en met

Vlaanderen in het onafhankelijke België. Het encyclopedisch gedeelte begint met het trefwoord CA en eindigt met het trefwoord FLJT. De lezer uit het Land van Aalst vindt er terug enkele van zijn dorpen en steden breedvoerig behandeld alsmede ettelijke biografieën van vooraanstaande personen uit hetzelfde Land van Aalst.

17) ALGEMEEN.

FRANS MICHEM :

SINT BARTHOLOMEUSKERK TE VINKT.

Bijdragen tot de Geschiedenis der stad Deinze en van het Land aan Leie en Schelde. 1973. Kunst- en Oudheidkundige Kring-Deinze. blz. 11-80. 34 illustraties.

Een paar jaren terug publiceerde de auteur Vinkt Kerk en Parochie, 90 blz. en 50 illustr., in gestencilleerde uitgave. (zie onze recensie nr. 50, jaargang 1972, blz. 211). Thans is ze opgenomen - althans in bondiger uitgave - in het jaarboek van vermelde kring van Deinze.

18) ALGEMEEN.

PHILIPPE de L'ESPINOY :

**RECHERCHE DES ANTIQUITEZ ET NOBLESSE DE FLANDRE.
LIVRE SECOND.**

Deel II, Douay 1631, in twee volumen uitgegeven. Blz. 331 tot 1009. Met talrijke familiewapens. Gebonden. Formaat 29 x 21. Facsimilé-uitgave van Familia et Patria. Handzame. 1973. Prijs: 1500 fr.

In twee boekdelen, samen ruim 600 bladzijden tekst met honderden familiewapens van de schepenen van de Keure van Gent, vanaf 1301 tot 1628, verscheen dit tweede deel van dit gezochte werk kort na het verschijnen van het eerste deel. (zie onze recensie van deel I in jaargang 1972, blz. 288, nr. 111). Voor de heraldicus en de genealoog en in zekere mate ook voor de historicus een waardevol oeuvre. Wel is het werk gewijd aan de schepenen van de Keure van Gent, niettemin zal er wel een en ander, betreffende de families, voor het Land van Aalst te vinden zijn. Zo b.v.b. de families de Liedekerke, Borluut, de Wedergraete, de Masmynes, de Gand. dict Villain, Bette, de Samslach, Damman, om er maar enkele te vermelden - wier heerlijkheden lagen in het Land van Aalst.

19) AALST.

MARCELLIJN DEWULF :

**HET VERBLIJF VAN DE SPAANSE FAMILIE SANCHEZ DE CASTRO
Y TOLEDO IN ONZE VLAAMSE GEWESTEN.**

Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas. Deel 76. 1e en 2e aflevering samen. 1973. blz. 15-97. 22 illustr.

Een degelijke studie over dit Spaans geslacht, dat zich midden de 17e eeuw in het Land van Waas vestigde. De auteur beschrijft al wat te Sint-Niklaas en omgeving aan de naam herinnert, zo op gebied van toponymie als aan bewaard gebleven gebouwen. De uitgebreide lijst genealogische gegevens vermeldt onder meer: Jan Baptist de Castro, geboren te Lokeren 12-10-1781, die op 9-10-1822 huwde met Joanna Catharina Wauters, geboren te Aalst 22-10-1772 en overleden te Lokeren 3-9-1850.

20) AALST.

F. GOOLE

DE FAMILIE VAN DER BORCHT UIT SINT-TRUIDEN.

Vlaamse Stam. Tijdschrift voor Familiegesciedenis. Jaargang IX, nr. 3, april 1973. blz. 210-212. Met familiewapen.

Van de elf kinderen van Tilman van der Borch geboren circa 1590, gehuwd met Jeanna de la Quadra, vernoemen we: Henri, geboren Aalst 7-4-1619 en overleden 8-4-1619, Jean Tilman, geboren Aalst 15-3-1622 en overleden 19-9-1641, Willem, geboren Aalst 8-5-162, Agnes, geboren Aalst 21-5-1629, Margriet, geboren Aalst 22-6-1631 en overleden Aalst 22-6-1631, en Gerard Oger, geboren Aalst 12-8-1633 en zelfde dag overleden. Wordt Aalst in Vlaanderen hier bedoeld of Aalst in Limburg? De auteur moet er zorg voor dragen de lokaliteit nauwkeurig te preciseren.

21) AALST.

WILFRIED STEEGHERS :

PRIESTER-DICHTER BASIEL JOZEF HYACINTHE DE CRAENE (1880-1956) STICHTER VAN DE VLAAMSE POEZIEDAGEN.

Appeltjes van het Meetjesland. Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland nr. 23. - 1972. Uitgave 1973. blz. 201-209, Twee illustraties.

Samenvattende levensschets met stamboom van de priester-dichter. De Craene, die onder meer, van 1906 tot 1910 onderpastoor was te Aalst-Mijlbeke

22) BAARDEGEM.

R. VAN DEN ABEELE-BELLON :

DE ST.-MARGARETHAKERK TE BAARDEGEM.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 21e jg. nr. 6, nov. dec. 1972. blz. 111-113. Drie illustr.

De kerk van Baarddegem heeft op het einde van verleden jaar naam gemaakt door de opvoering van het kerstspel van alle landen en alle volkeren en tijden binnen haar muren, dat uitgezonden werd door de Eurovisie, kerstnacht 1972. Niet zonder reden werd de kerk van Baarddegem gekozen voor dit gebeuren, want ze is een merkwaardig gebouw dat, wat de architectuur en kunstschaten betreft, een voorname plaats inneemt onder de kerken in de Dendervallei.

23) ELENE.

F. DE POORTER :

DE FAMILIE LOONTJES EN «GROOT TOMME».

De Roede van Tielt. Heemkundige Kring van Tielt en de gemeenten van de vroegere roede van Tielt. 3e jg. 2 dec. 1972. blz. 3-23. Vier illustraties.

De bijdrage is bedoeld als een herwerken en een aanvullen van Wilfried Steeghers' werk «Het Schaapgoed Groot Tomme te Tielt en de familie Loontjes. «Schrijver dezes immers beweert dat het overzicht over de Loontjes in Steegher's werk die te Tielt bleven, weinig duidelijk en op bepaalde punten onjuist is. De tak Ab. Leo Loontjes, geboren 10-8-1832 en overleden Aarsele 16-8-1905, gehuwd met Melanie Vandaele van Tielt, vermeldt onder hun kinderen: Emma Loontjes, geboren Ruiselede 28-1-1864 en overleden Aarsele 19-11-1946, die gehuwd was met Alfred Coussens. Hun zoon Leon, gehuwd met Martha Lambert is thans landbouwer te Elene-Zottegem.

24) ERPE.

P. STUYVER :

WILGEN, WIJMEN EN MANDENVLECHTEN TE ERPE.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Merc. Jg. XIII. nr. 2, april 1973. blz. 11-12.

Iets over een boomsoort, die zeer nauw verbonden was met het ambacht van het mandenvlechten; een landelijk ambacht dat onze jonge generaties niet meer kennen.

25) GENTBRUGGE.

WALTER PATOOR :

BIJNAMEN TE GENTBRUGGE.

Heemkundige Genootschap Land van Rode. Driemaandelijks tijdschrift. 1-4.1973. Gestencilleerde uitgave. blz. 10-11.

Bijnamen, ook lapnamen en bijlap geheten, waren tot een paar decennia op alle dorpen dagelijkse kost. Tengevolge van het onderwijs en de hogere levensstandaard der bevolking verdwijnen die stilaan. Schrijver citeert een hele reeks bijnamen te Gentbrugge.

26) GENTBRUGGE.

WAEYTENS GERARD - PATOOR WALTER :

GESCHIEDENIS VAN GENTBRUGGE.

Heemkundig Genootschap Land van Rode. Driemaandelijks tijdschrift 1-4.1973. Gestencilleerde uitgave. blz. 4-9.

De eerste van een reeks bijdragen in dit tijdschrift handelt over de grenzen, de Schelde en de bodemgesteltenis. Ook geeft ze enkele bevolkingscijfers vanaf 1801 tot 1961, fragmentarisch natuurlijk, en de betekenis van de dorpsnaam Gentbrugge.

27) GERAARDSBERGEN.

M. MAERTENS-VERKINDEREN :

DE FAMILIES VERKINDEREN EN VAN WALLEGHEM.

Uitgave Familia et Patria. Handzame. 1971. Offsetdruk Eric Veys, Tielt. 243 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs : 300 fr.

Benevens de geschiedenis der families Verkinderen en Van Walleghem, komen ook aan de beurt de families Vandeputte en Van der Ougstraete. De vele doodsantjes, foto's van personen en de authentieke tekst van officiële stukken, dit alles als illustratie, maakt het lezen en raadplegen aangenaam. De West-Vlaamse familie Van Walleghem heeft ook een vertakking in het Land van Aalst : Maria Van Walleghem (1912-1966) huwde te Geraardsbergen architect Edgard De Lil; hun zoon Hugo, geboren 1935, priester, is thans professor in de bijzondere sacramentenleer en is ook bibliothecaris aan het Bisschoppelijk Grootseminarie te Gent. De zuster van Maria Van Walleghem, Martha, (1913-1949) huwde ook te Geraardsbergen ingenieur Fernand De Lil. Hun kinderen : Guido, huwde te Geraardsbergen Therese Cock en Marie-Paule huwde Bruno Carion te Grimminge. Voegen we hier nog aan toe dat Leonie Van Walleghem, benedictines - kloosterzuster te Hunnegem-Geraardsbergen onder de naam Florentina van de H. Rozenkrans in 1891 haar geestelijke professie deed.

28) VOORDE.

N.K. :

VAN EEN GRAFZERK EN KOEIENTONGEN... HET KASTEEL TE VOORDE.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 21e jg. nr 6, nov. dec. 1972. blz. 103-106. Drie illustr.

Schrijver heeft het hier, onder meer, over de grafsteen van Roeland van Wedergraete en Katelijne van der Cameren, zijn echtgenote en over het kasteel, architectonisch en historisch bekeken.

Gottm a. Leie

Valère GAUBLomme

**Zilveren gouddag van de heemkundige vereniging
«HET LAND VAN AALST»
te Aalst, op ZONDAG 9 SEPTEMBER**

Onze vereniging viert haar zilveren jubileum (1949-1973) !
De stad Aalst herdenkt Dirk Martens die hier, vijfhonderd jaar
geleden, zijn eerste boek drukte !
Beide feiten worden feestelijk herdacht op 9 september te 10 u.
in de raadszaal van het stadhuis.
Alle belangstellenden zijn welkom !

P R O G R A M M A :

- Welkomwoord door de heer Frits Courteaux, voorzitter van de heemkundige vereniging «Het Land van Aalst».
- «Hoe het begon» door de heer Albert van Lul, mede-stichter van «Het Land van Aalst».
- «Dirk Martens, type van de veelzijdige humanistische drukker-uitgever van Europees formaat». door Erewaarde Pater Kamiel Heireman, bibliotekaris-generaal van de Vlaamse Jezuïetenorde te Leuven.
- Ontvangst door het stadsbestuur van Aalst.
Te 13 u. gezamenlijk middagmaal in de «Borse van Amsterdam».

Wie hier wenst aan deel te nemen stort 300 fr. voor eetmaal, drank en bediening op postrek. 5869.11 met vermelding «Het Land van Aalst - Zottegem». Dringend verzoek te storten vóór 1 september.

In de namiddag, onder bevoegde leiding bezoek aan

- de technische tentoonstelling met gereconstrueerde drukpers van Dirk Martens (in werking!) in de zalen van het oud-stadhuis (oud-schepenhuis).
- de tentoonstelling «Dirk Martens en zijn tijd» in het oud-hospitaal.
- de pas ingerichte tentoonstelling van de kunstschaten in de Sint-Martinuskerk.

Het bestuur heet U reeds bij voorbaat welkom op deze negende gouddag !

N.B. : Er is gelegenheid tot mis horen in de kerk van Sint-Martinus te 9 uur of in de kerk van de Paters Jezuïeten te 9.30 uur.

HET LAND VAN AALST

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Voorzitter : F. Courteaux, Acaciastraat 7, 9300 Aalst - Tel. (053) 280.96

*Beheerder : G. van Bockstaele, H. Hartplein 8, 9620 Zottegem
Tel. (09) 70.19.04*

Redaktiesekretaris :

E.H. J. de Brouwer, pastorie, 9340 St.-Gillis-Denderm. - Tel. (052) 248.27

Recensiedienst :

E.H. V. Gaublomme, pastoor, 9803 Gottem - Tel. (051) 630.80

Bestuursleden : K. Baert - B. Boel - L. De Rijck - J. Pieters - A. van Lul.

Prijs voor het jaarabonnement :

*Voor leden 180 fr., steunende leden 250 fr. en voor ereleden 500 fr.,
te storten op postrekening nr. 5869.11 «Het Land van Aalst», Zottegem.*

INHOUD VAN NUMMER 4 — 1973

F. COURTEAUX : In memoriam M. Cornelis	157
J. DE BROUWER : Toponymie van Pollare	159
V. GAUBLOMME : Onze bibliografie	208
Zilveren Gouwdag van de heemkundige vereniging «Het Land van Aalst», te Aalst op zondag 9 september	218
Mededeling van de redactie	II

*Drukkerij : «Het Reklamblad», Nieuwstraat 29, Lede - tel. (053) 237.87 - 701.71
Verantw. uitgever : J. De Brouwer - 9340 Sint-Gillis-Dendermonde*